

شماره ۹۷۰۱۷۶۳

۱۳۹۸/۹/۱۳

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۰۲۵ مورخ ۱۳۹۸/۵/۲۲ با موضوع: «ابطال اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت مصوب ۱۳۹۳/۹/۲۵ صنعت نفت» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۸/۵/۲۲ شماره دادنامه: ۱۰۲۵ شماره پرونده: ۱۷۶۳/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای جلیل سالاری شهر بابکی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس انداز و

رفاه کارکنان صنعت نفت مصوب ۱۳۹۳/۹/۲۵ صنعت نفت

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال اساسنامه صندوقهای بازنشستگی،

پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت مصوب ۱۳۹۳/۹/۲۵ صنعت نفت را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«احتراماً به استحضار می رساند نظر به اینکه در تاریخچه صندوق اشاره شده که در سال ۱۳۲۶ ایجاد گردیده است ولی مستند قانونی که نص صریح قانون باشد مشاهده نگردید و عنوان می شود که صندوقها در قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران در سالهای ۱۳۳۹ و ۱۳۵۶ در بند م ماده ۳۵ مورد تصریح و شناسایی قرار گرفته است که آورده است: «نگهداری و به کار انداختن و بهره برداری از وجوه بازنشستگی و پس انداز کارمندان صنعت نفت با رعایت کامل منافع و مصالح آنها وجوه بازنشستگی و پس انداز کارمندان صنعت نفت که به هیأت مدیره سپرده شده جزو دارایی و وجوه شرکت نمی باشد. با این وجود هیأت مدیره شرکت نسبت به این وجوه در حکم امین محسوب می شود و هیأت مدیره مکلف به گزارش سالانه اقدامات مربوط به وجوه بازنشستگی به مجمع عمومی می باشد که حکایت از عدم ایجاد شخصیت حقوقی مستقل است. کلیه وظایفی که در فوق ادعا گردیده است موید و مثبت نص صریح و قانون جواز تاسیس صندوق نیست و صرفاً گویای وظیفه ای برای اعضای هیأت مدیره است و تا سال ۱۳۷۷ عملاً صندوقها به نوعی زیر نظر مدیر اداری شرکت ملی نفت بوده است (ابلاغ مصوبه ۲۰۷۴۱ - ۱۱۸۵/۲۰۱ - ۱۳۷۷/۱/۱۲۶) که در ماده ۱۰ مصوبه مذکور به صراحت بیان داشته است که مدیر اداری شرکت ملی نفت ایران ریاست هیأت مدیره صندوق را عهده دار است و در ماده ۳۳ نیز تصریح دارد که دفاتر مالی صندوق به روش جاری شرکت ملی نفت ایران تنظیم شود، همچنین در ماده ۳۴ مقرر شده است که در موارد پیش بینی نشده در این مصوبه بر اساس مقررات شرکت ملی نفت ایران عمل خواهد شد.

همان گونه که مشاهده می شود اساساً صندوقها همچنان در سال ۱۳۷۷ نیز بر اساس مصوبه مذکور فاقد شخصیت حقوقی مستقل بوده و تحت مدیریت شرکت ملی نفت ایران اداره می شود. در سال ۱۳۸۹ در خصوص شمول نظارت و بازرسی سازمان بازرسی کل کشور بر صندوقها و شرکت های تحت پوشش، استعلامی صورت می گیرد که نظریه یاد شده نیز به صراحت به دولتی بودن صندوق اشاره داشته و دستگاه های نظارتی می باید بر عملکرد آن نظارت داشته باشند (اصل ۱۷۴ قانون اساسی) (نظریه کمیسیون حقوقی مجلس به شماره ۱۳۸۹/۱/۲۵ - الف/۸۹/۶۴/۴۰۴). علی ایحال در سال ۱۳۹۱ با تصویب قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت برای اولین بار در ماده ۱۴ به این صندوقها اشاره و عنوان شده که باید اساسنامه آنها برابر مقررات به تصویب مراجع ذیصلاح برسد. ظاهر امر نشان می دهد در زمان تصویب قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت نظر برخی نمایندگان مجلس بر تجمیع این صندوق با سایر صندوقها بود (تکلیف دولت در ماده ۱۷ قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مبنی بر تصویب اساسنامه های تأمین اجتماعی، خدمات درمانی و صندوق بازنشستگی کشوری و تجمیع آنها به استناد ماده ۱۱۳ قانون مدیریت خدمات کشوری) ولی به جهت خاص بودن شرایط و مقررات حاکم بر این صندوق، مقنن بر عدم تجمیع اصرار نمود ولی اساسنامه مذکور در مجلس و یا هیأت وزیران محل مناقشه بوده که نهایتاً به عبارت (به تصویب مراجع ذیصلاح) بسنده نمود.

در آذر ماه ۱۳۹۳ برای اولین بار و پس از قریب هفتاد سال، بدون مجوز و مستند قانونی هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران در غیاب سایر شرکت های اصلی تابعه وزارت

نفت (ذینفعان در شرکت های ملی پالایش و پخش، شرکت ملی گاز، شرکت ملی صنایع پتروشیمی) خود را مرجع تهیه و تصویب اساسنامه قرار می دهد تهیه اساسنامه ای که در ماده ۱ به صراحت به غیردولتی بودن صندوق تأکید شده است (ماده ۱ اساسنامه) این در حالیست که مؤسسين هیچ سمتی از طرف ذینفعان و مالکان مشاعی صندوق ندارند و بدین وسیله نگارندگان قریب به ششصد هزار میلیارد ریال را از اموال و دارایی های هفتاد ساله شاغلین و بازنشستگان را غیردولتی نشان داده و از اختیار دولت و دستگاه های نظارتی خارج می نمایند. این در حالیست که در بند ۱۳ ماده ۳۳ اساسنامه سال ۱۳۹۵ شرکت ملی نفت تأکید شده است که تهیه و تدوین کلیه ضوابط و مقررات اداری، استخدامی، بازنشستگی شرکت توسط هیأت مدیره تهیه و به مجمع عمومی جهت انجام تشریفات قانونی مطابق مواد ۱۰ و ۱۴ قانون وظایف و اختیارات ارائه می گردد. لذا به کیفیت مزبور ملاحظه می فرمایند حال چگونه است که عده ای خود را صالح به تهیه و تدوین مقررات دانسته و صرفاً هیأت مدیره شرکت ملی نفت را بدون مستند قانونی مرجع تصویب اساسنامه قلمداد و به راحتی حقوق سه شرکت اصلی تابعه وزارت نفت را نادیده و کنار می گذارند و حتی مفاد این اساسنامه خود خوانده به صورت شتابزده که شک شبهه در ثبت شرکتها به ثبت رسیده رعایت نشده است چرا که در اساسنامه تصریح شده که چهار نفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی البدل جمعاً پنج نفر از اعضا باید از کارمندان ارشد شرکت های اصلی تابعه وزارت نفت باشند و در حال حاضر طی هماهنگی با سازمان بازرسی کل کشور، سازمان مزبور حضور شاغلین را به استناد اساسنامه (غیرقانونی که آن را غیردولتی منظور نموده) در صندوقها ممنوع اعلام کرده است. این در حالیست که نمی توان غیردولتی بودن صندوقها به اساسنامه استناد نمود لیکن مواد اساسنامه را در ترکیب هیأت امناء نقض نمود. از طرفی به موجب قانون تعیین تصویب و یا اصلاح و تغییر اساسنامه شرکتها و مؤسسات تابعه وزارتخانه ها که طبق مجوزهای قانونی ایجاد شده و یا می شوند با کسب مجوز از مجلس شورای اسلامی و در هر مورد به پیشنهاد وزارت ذیربط و تأیید سازمان امور استخدامی بر عهده هیأت وزیران خواهد بود همان گونه که اصلاح اساسنامه سایر صندوقها بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۱ اصلاحی مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۸۰ به تصویب هیأت وزیران موکول شده است و یا در ماده ۱۷ قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳ نیز وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف به بررسی و اصلاح اساسنامه های کلیه دستگاه های اجرایی، صندوقها و نهادهای عمومی فعال در قلمروهای بیمه ای، حمایتی و امدادی نظام سایر دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است اقدام و مراتب پس از تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران برساند.

بنا بر مراتب فوق نتیجه گیری می شود اولاً: هیأت مدیره شرکت های اصلی نه صرفاً شرکت ملی نفت ایران بدواً پیش نویس اساسنامه را به کیفیت ضوابط و مقررات سابق تهیه و بدون آن که الزامات قانونی مبنی بر تصویب آن در مراجع ذیصلاح (که قدر متیقن هیأت وزیران خواهد بود) را رعایت نمایند آن را در مرجع ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی ثبت نمودند که به لحاظ عدم رعایت الزامات قانونی و نحوه تاسیس و ارکان متشکله آن، صندوق موصوف به صورت غیرقانونی به ثبت رسیده است که آثار و تبعات غیرقانونی را به دنبال خواهد داشت. ثانیاً: با توجه به مفاد قوانین و مقررات حاکم بر صندوق فوق الذکر استنباط می شود همه ارکان و اعضای اداره کنندگان آن دولتی هستند و می باید اعمال و اقدامات حقوقی خود را به جهت دولتی بودن با یکی از موارد مصرح در قانون محاسبه عمومی منطبق نمایند که این الزام قانونی از سوی هیأت امناء رعایت نشده است و افزودن بر آن شایان ذکر است همان طوری که قضات فرهیخته آن دیوان مستحضرند صرف تصریح عبارت خصوصی بودن آن، در ابتدای بند اول اساسنامه از جهات قانونی نمی تواند اقدام غیرقانونی تصویب کنندگان اساسنامه را مشروع و صحیح جلوه نماید و یا اشکال وارده قانونی اخیرالذکر را مرتفع نماید. مع الوصف صندوقهای بازنشستگی به جهات پیش گفته کاملاً دولتی قلمداد می شود لذا اساسنامه موجود از لحاظ شکلی و ماهوی متزلزل و واجد خدشه می باشد و قطعاً برای اداره کنندگان مسئولیت مدنی و کیفری را به دنبال خواهد داشت و از طرف دیگر معاملات میلیاردی ضرورت رفع موانع قانونی در جهت کنترل و مدیریت آن کاملاً ضروری است. با عنایت به اینکه قوانین و مقررات حاکم بر صندوق در هنگام تاسیس و تشکیل آن به لحاظ فوق الاشعار فاقد اعتبار قانونی است طبیعتاً کلیه اقدامات و عملیات هیأت امناء باطل محسوب شده و خسارات جبران ناپذیری را متوجه ذینفعان و سهامداران که همگی از زحمتکشان و موثرین حوزه نفت و انرژی می باشند خواهد نمود. لذا در جهت جلوگیری از ضرر و زیان مذکور بدواً تقاضای رسیدگی و صدور دستور موقت مبنی بر توقف عملیات و اقدامات هیأت امناء مستنداً به تبصره ماده ۱۲ و ماده ۳۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و سپس از سوی قضات هیأت عمومی مبنی بر ابطال اساسنامه فوق الاشعار مورد استدعاست.»

شاکی به موجب لایحه‌ای در تاریخ ۱۳۹۷/۵/۳ اعلام کرده است که:

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً عطف به پرونده شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۲۲۰۰۶۰۴ مطروحه در آن هیأت با خواسته: ۱- رسیدگی و صدور دستور موقت مبنی بر توقف عملیات و اقدامات هیأت امنای صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارمندان صنعت نفت ۲- صدور حکم مبنی بر ابطال اساسنامه صندوق مزبور به شماره ثبت ۳۵۷۲۰ و شناسه ملی ۱۴۰۰۴۸۱۶۲۴۹ به دلیل ضرر و زیان فاحش حیف و میل داراییهای صندوق و غیرقابل جبران و برگشت‌ناپذیر بودن منابع متعلق به اعضای قانونی صندوق، دلایل و خلاصه مستندات گزارشهای حسابرسان و بازرسان قانونی به شرح زیر جهت تبیین موضوع و تصمیم شایسته مبنی بر صدور دستور موقت و ابطال اساسنامه مزبور به استحضار می‌رساند از تاریخ تاسیس شرکت ملی نفت ایران به موجب قانون اساسنامه شرکت مذکور و مصوبات هیأت مدیره آن که هر یک حکم قانون داشته است نظامنامه و نحوه اداره امور صندوق به صورت شخصیت حقوقی خاص تحت نظارت مدیریتهای مالی و اداری و حسابرسی داخلی نفت وجود داشته است و به هیچ وجه پس از گذشت حدود هفتاد سال احتیاج به تنظیم و تصویب اساسنامه غیرقانونی مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۹ بدون اذن و اطلاع اعضا و ذینفعان نبوده است. از حدود هفتاد سال پیش تا سال ۱۳۹۳ صندوق چگونه اداره می‌شده است، قطعاً به موجب قانون که نسبت به اساسنامه غیرلازم فعلی حکم قانون آمره دارد و اساسنامه خود به خود کان لم یکن و بلا اثر می‌شود. در اساسنامه غیرقانونی فعلی نام صندوق مؤسسه غیردولتی شده است در صورتی که در آگهی تاسیس غیرقانونی در هشت روز پس از تاریخ اساسنامه نام صندوق غیرتجاری عنوان شده است با مبلغ دارایی صفر که حکم کتمان حقایق از عموم جامعه و نهادهای قانونی است. در حالی که در تمام جهان ماهیت صندوقهای بازنشستگی تجاری و مالی و درآمدزایی به نفع ذینفعان است.

حتی در مفاد اساسنامه و تاسیس غیرقانونی به ثبت رسیده در سال ۱۳۹۷ تضاد آشکار در متن هر دو سند که بارها از به کار انداختن وجوه در سرمایه‌گذاریها و خرید و فروش و به دست آوردن منفعت و نقل و انتقال دارایی و تاسیس شرکتهای تجاری و بهره‌برداری اقتصادی حکایت دارد که نوعاً کتمان حقایق از قانون و مقنن و جامعه و حکومت می‌باشد. وجوه صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت نفت به موجب قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران و مصوبات هیأت مدیره که هیأت امناء صندوق نیز هستند امانی است و وزارت نفت و وزیر نفت نقش نظارت دارند. این در حالیست که شخص وزیر در امور اجرایی صندوق برخلاف قوانین و بر طبق اساسنامه جدید غیرقانونی تصمیم‌گیری نموده و می‌نماید. مطابق گزارش حسابرسان و بازرسان قانونی اغلب دخل و تصرفات کلان در داراییها و اموال صندوق بدون مراجعه و مصوبات و مجوز هیأت امناء صورت گرفته است که علاوه بر تخلفات و اقدام غیرقانونی منجر به ضرر و زیان فاحش غیرقابل جبران و برگشت شده است به عنوان نمونه فقط یکی از هلدینگهای زیر مجموعه صندوق مرکب از ده شرکت از سال ۱۳۹۲ تاکنون عملکرد مشروط و مردود اعلام شده‌اند، بیش از دو هزار میلیارد تومان ضرر و زیان و مطالبات سوخت شده و لاوصول در گزارشهای حسابرسی و بازرسی اعلام شده هیأت امناء موظف است نرخ بازده سرمایه‌گذاریها و به کارگیری داراییها را در تجارت در ابتدای هر سال تعیین کند که در سال ۱۳۹۳ نرخ را حداقل ۱۴ درصد تعیین که عملکرد حدود ۴ تا ۶ درصد شده است. در برخی سالها هیأت امناء برخلاف وظیفه قانونی اقدامی نداشته و نرخ بازده تعیین نکرده است. هیأت رئیسه صندوق که زیر مجموعه هیأت امناء هستند برخلاف حدود تعیین شده و فراتر از حدود اختیارات بدون کسب مصوبه و اطلاع هیأت امناء صندوق هلدینگ بزرگ شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت نفت را مرکب از بیش از یکصد شرکت و طرح و پروژه‌های بزرگ نفت و گاز و تولیدی و تجاری و سهام‌های متنوع و هنگفت که جمع داراییهای آن بالغ بر ۳۰/۰۰۰ میلیارد تومان بوده است با حد بیست سال سابقه تجاری و تولیدی و اقتصادی در سال ۱۳۹۶ منحل و آن را در یک شرکت سهامی عام جدید تاسیس به نام شرکت سرمایه‌گذاری اهداف بدون مجوز و تصویب هیأت امناء و بدون اذن ذینفعان و اعضای صندوق بدون هیچ گونه ضرورتی با اهداف نامعلوم و مشکوک ادغام کرده است که قانوناً لازم است اقدام اصلاحی و برگشتی در جهت حفظ منافع ذینفعان طبق موارد مصرح در قوانین به فوریت انجام شود تا از هرگونه ضرر و زیان بیشتر به ذینفعان و اعضای صندوق جلوگیری شود. ارزیابی عملکرد و پیش‌بینی توان مالی صندوق و محاسبات بیمه‌ای فنی به دلیل وضعیت بسیار پایین مالی اقتصادی صندوق متوقف است. در صورتی که هیأت امناء و هیأت رئیسه موظف هستند هر سه سال توسط مراکز تخصصی این مهم را به انجام رسانند و به اعضا و ذینفعان صندوق حداقل دورنمای اقتصادی مطلوبی را تا بیست سال آینده نشان دهند.

گزارشهای حسابرسی و بازرسی قانونی سال ۱۳۹۳ نشان می‌دهد بیش از نصف داراییهای صندوق به صورت طلب می‌باشد که امید به وصول و نقد شدن آنها کمتر از بیست درصد است. صندوق بیش از یک چهارم دارایی و اموال خود را بدهی دارد که منابع تسویه آنها مشخص نمی‌باشد. مبالغ جزئی سود و عملکرد موهوم و تأمین نقدینگی ندارد که در مطالبات مشکوک‌الوصول نهفته و مشروط است. مبالغ انبوه سهام‌های شرکت‌های سطح پایین و بی‌ارزش طبق گزارشهای حسابرسی خریداری شده است که امروز بسیار از قیمت خرید اولیه و بازار پایین‌تر است و طبق نظر کارگزاران و کارشناسان بازار سرمایه حتی یک برگ آن قابل فروش نیست و خریدار ندارد. لازم است اقدام‌کنندگان و تصمیم‌گیرندگان در هر زمانی که اقدام کرده‌اند به مراجع قانونی و اعضای صندوق پاسخ‌گو باشند با چه توجیه اقتصادی و چه اهداف نامعلوم و غیرشفافی این نوع معاملات زیندیده را انجام داده‌اند که امروز بسیار از قیمت خرید اولیه و بازار پایین‌تر است. لذا از آنجا که تهیه و تدوین و تصویب اساسنامه صندوقهای بازنشستگی کارکنان صنعت نفت بدون مجوزهای قانونی به کیفیت دادخواست تقدیمی به هیأت عمومی منجر به کمرنگ شدن نقش دخالت مالکان حقیقی به وجوه اموال مشاعی در صندوق مذکور و ممانعت از نظارت بسیار محدود استصوابی آنها و حضور حسابرسی داخلی شرکت ملی نفت شده است این در حالیست که وجوه صندوق متعلق به عموم اعضا و ذینفعان در حقیقت مالکان مشاعی وجوه صندوق می‌باشد و همواره می‌توانند از دستگاههای نظارتی سازمان متبوع خود انتظار رسیدگی و نظارت اطمینان بخش به گردش کار صندوق و عملکرد سالم و شفاف آن داشته باشند که این حق از شاغلین و بازنشستگان ذینفع سلب شده است که نتایج این محرومیتها و اقدامات سلیقه‌ای و بدون مجوز انحلال بزرگترین هلدینگ سرمایه‌گذاری صندوق (اپیک) و ادغام آن در یک شرکت سرمایه‌گذاری کاغذی اهداف، خرید سهام‌های کاغذی غیرسودآور که منجر به رکود و از بین رفتن بخش عظیمی از سرمایه صندوق شده است، در مقابل افزایش سطح دخالت اشخاص متفرقه خارج از صنعت نفت و ایجاد شرایط عدم پاسخگویی به شاغلین و بازنشستگان که جمع خانوادگی نزدیک به ۱/۵ میلیون نفری را تشکیل می‌دهد شده است. مطابق بخشهایی از گزارش حسابرسی و بازرسی قانونی بسیار محدود قابل دسترسی، حاکی از تخلفات و سوء مدیریتهای گسترده برخلاف حتی اساسنامه صندوق و قانون تجارت و قانون اساسنامه شرکت ملی نفت، مجموعه مقررات اداری و استخدامی صنعت نفت شده است. بلایی که بر سر صندوق ذخیره فرهنگیان آمده است شدیدتر و به شکل پراکنده و تدریجی امروز گریبانگیر صندوق بازنشستگی صنعت نفت شده که مراجعه به گزارشهای محدود حسابرسان و بازرسان قانونی شرکتهای ریز و درشت و هلدینگهای صندوق عمق فاجعه‌ای را که رخ داده و صندوق را به ورشکستگی به تقصیر می‌برد نشان می‌دهد، تاسیس تعداد کثیری شرکت تاسیس شده در خارج از کشور که تاکنون هیچ سودی از جانب آنها به داخل کشور واریز نشده است. لذا با عنایت به مواد پیش گفته تقاضای رسیدگی و صدور حکم مبنی بر ابطال اساسنامه از قضات هیأت عمومی مورد استدعاست.»

متن اساسنامه مورد اعتراض به قرار زیر است:

«صورتجلسه هیأت امناء صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت: جلسه هیأت امناء صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در ساعت ۱۶ روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۵ در محل ساختمان مرکزی شرکت ملی نفت ایران با حضور اعضای هیأت امناء تشکیل گردید. ابتدا آقای بیژن نامدار زنگنه به عنوان رئیس جلسه و آقایان رکن الدین جوادی ابهری و حبیب امین فر به عنوان نظار و آقای حمید مهدی زاده راینی به عنوان منشی جلسه انتخاب شدند. سپس دستورجلسه به شرح زیر توسط منشی قرائت گردید:

دستور جلسه: تصویب اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت

پس از قرائت دستور جلسه و طرح موضوع، هیأت امناء به اتفاق آراء بر اساس بند م ماده ۳۵ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران و ماده ۱۴ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۹۱، اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت را مشتمل بر ۲۷ ماده و ۱۰ تبصره به شرح ۱۳ صفحه پیوست تصویب نمود. صورتجلسه هیأت امناء به شماره ۲۳۸۳۱۹-۲۳۸۳۱۹/۵/۲۶ و پیوست آن کان لم یکن تلقی می‌گردد. هیأت امناء به رئیس هیأت رئیسه با حق توکیل به غیروکالت داد تا با مراجعه به اداره ثبت شرکتهای و مؤسسات غیرتجاری نسبت به ثبت این صورتجلسه و امضای اوراق و دفاتر مربوط و انتشار آگهی در روزنامه رسمی شرکت اقدام نماید. جلسه در ساعت ۱۸/۳۰ به پایان رسید.»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر امور حقوقی شرکت ملی نفت ایران به موجب لایحه شماره ح/۳۳۴۷۶۵ - ۱۳۹۷/۷/۱۸ توضیح داده است که:

وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان صنعت نفت که به هیات مدیره سپرده شده جزو دارایی و وجوه شرکت نمی‌باشد. با وجود این هیات مدیره شرکت نسبت به این وجوه در حکم امین محسوب می‌شوند.

هیات مدیره مکلف است سالی یک بار گزارش کامل اقدامات مربوط به وجوه بازنشستگی را به مجمع عمومی تسلیم دارد.

علاوه بر این قانونگذار به موجب مستندات اشاره شده در بندهای فوق‌الذکر و همچنین تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶، ضمن پذیرش ماهیت قانونی صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان ایرانی صنعت نفت، وجوه صندوقهای مذکور و مستمری بازنشستگی کارمندان صنعت نفت را نیز معاف از هر گونه مالیات دانسته است.

۵- ماده ۵۷ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶:

کلیه عملیات شرکت اعم از امور مالی و استخدامی و استفاده اشخاص و اداره اموال و انجام معاملات و اقدام به هر امری به منظور توسعه و پیشرفت هدفهای شرکت تابع اصول بازرگانی می‌باشد. انجام امور مزبور به تشخیص هیات مدیره و طبق مقررات داخلی شرکت بوده و از هرگونه تشریفات و مقرراتی که مغایر این اساسنامه باشد معاف خواهد بود. شرکت جز مواردی که صریحاً مقرر شده باشد از شمول مقررات و قوانین عمومی مربوط به وزارتخانه‌ها و شرکتهای دولتی و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت مستثنی خواهد بود.

۶- مواد (۱۰) و (۱۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۹:

ماده ۱۰- نظامهای اداری و استخدامی و پرداخت حقوق و مزایای آن دسته از کارکنان شرکتهای تابعه وزارت نفت که در واحدهای عملیاتی و تخصصی شاغل می‌باشند با رویکرد تقویت رقابت‌پذیری و سرعت بخشیدن به بهره‌برداری از میادین مشترک و حفظ نیروی انسانی متخصص تابع آیین‌نامه خاصی است که بدون الزام به رعایت قانون مدیریت خدمات کشوری با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه و با پیشنهاد وزارت نفت و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تهیه می‌شود و حداکثر ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب رئیس جمهور می‌رسد.

ماده ۱۴- کارکنان وزارت نفت و شرکتهای تابعه از نظر بازنشستگی و امور رفاهی تابع صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت می‌باشد که اساسنامه آنها برابر مقررات به تصویب مراجع ذیصلاح می‌رسد.

تبصره ۱- وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان عضو صندوقهای مذکور جزو دارایی‌های وزارت نفت و شرکتهای تابعه نمی‌باشد.

لازم به ذکر است که آیین‌نامه یاد شده تحت عنوان آیین‌نامه نظام‌های اداری و استخدامی کارکنان صنعت نفت توسط وزارت نفت پیشنهاد و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری، در تاریخ ۱۳۹۳/۹/۱ به تصویب رئیس جمهور رسیده و طی نامه شماره ۹۲۲۹۲-۱۳۹۳/۹/۱ توسط رئیس دفتر و سرپرست نهاد ریاست جمهوری جهت اجرا به وزارت نفت ابلاغ شده است.

۷- بند (۳۴) ماده (۲) آیین‌نامه نظام‌های اداری و استخدامی و حقوق و مزایای کارکنان صنعت نفت مصوب ۱۳۹۳/۹/۱ در بخش تعاریف مقرر نموده است، اصطلاحات و عناوینی که در این آیین‌نامه به کار می‌رود تابع تعاریف و مفاهیم مشروح در این ماده می‌باشد.

بند ۳۴- صندوقها: عنوان اختصاری «صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت» می‌باشد که بر اساس ماده (۱۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت و تبصره‌های ذیل آن دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و طبق اساسنامه مربوط اداره می‌شود. «علیهذا با عنایت به تأیید موقعیت و موجودیت صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در مقررات فوق و نفوذ و تسری مقررات اداری و استخدامی صنعت نفت تا تاریخ تصویب آیین‌نامه مورد بحث و نیز مفاد ماده ۴۰ آیین‌نامه مزبور که مقرر می‌دارد: «مقررات اداری و استخدامی صنعت نفت که تا تاریخ تصویب این آیین‌نامه و در چارچوب مفاد آن مجری و ملاک عمل بوده است کماکان قابلیت اجرا خواهد داشت.» خاطر نشان می‌سازد:

اولاً - به موجب مقررات موصوف وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان صنعت نفت جزو دارایی و وجوه شرکت ملی نفت ایران نبوده و علت عدم تعلق وجوه مذکور و استثنای آن از اموال و دارایی شرکت ملی نفت ایران، ماهیت غیردولتی بودن این وجوه می‌باشد. بر این اساس قانونگذار هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران را به عنوان امین وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان عضو صندوق مرقوم معرفی نموده تا در راستای حفظ مصالح و منافع صاحبان آن اهتمام ورزد. مراتب غیردولتی بودن وجوه مذکور در تبصره (۱) ماده (۱۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت نیز با عبارت «وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان عضو صندوقهای بازنشستگی صنعت نفت جزو دارایی‌های وزارت نفت و شرکتهای تابعه نمی‌باشد»، مجدداً مورد تأیید و تأکید قانونگذار قرار گرفته است.

علاوه بر تصریح مفاد بند (م) از ماده (۳۵) قانون اساسنامه مصوب ۱۳۵۶ در عدم تعلق وجوه بازنشستگی به شرکت و نتیجتاً غیردولتی بودن آن وجوه، ذکر ماده (۱۳) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ نیز در تأیید مراتب فوق خالی از وجه نمی‌باشد:

«ریاست و اعضای محترم هیات عمومی دیوان عدالت اداری
موضوع: پرونده شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۲۲۰۰۶۰۴، کلاسه پرونده ۹۷۰۱۷۶۳ به شماره
بایگانی ۳۵۳۶۳

با سلام

احتراماً، عطف به ابلاغ نامه مورخ ۱۳۹۷/۶/۱۳ پرونده کلاسه فوق صادره از دفتر آن هیات در خصوص شکایت آقای جلیل سالاری شهر بابکی به طرفیت شرکت ملی نفت ایران به خواسته «ابطال اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت به شماره ثبت ۳۵۷۲۰ و شناسه ملی ۴۸۱۶۲۴۹۰۴۰۰۴۱»، مراتب زیر در پاسخ به شکایت مزبور به استحضار رسیده و مستندات مربوط به پیوست تقدیم می‌گردد:

بر اساس مفاد شکایت شاک، عمده اعتراضات وی حول چهار محور ذیل خلاصه می‌گردد:
۱- عدم وجود شخصیت حقوقی مستقل برای صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت؛

۲- اعتراض به تهیه و تصویب اساسنامه صندوقهای یاد شده توسط هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران در غیاب سایر شرکتهای؛

۳- ادعای دولتی بودن صندوقهای موصوف؛

۴- ایراد نسبت به ترکیب هیات امنای صندوقهای مذکور؛

لذا ضمن تشریح و تبیین کامل پیشینه قوانین و مقررات حاکم و ماهیت و جایگاه قانونی صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت از بدو تالیس، پاسخ هریک از ادعاها و اعتراضات فوق‌الذکر به تفکیک و به طور مستند و مستدل به شرح ذیل به استحضار می‌رسد:

اول - ایرادات شکلی

الف - بر اساس مفاد بند (۱) ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها و مؤسسات عمومی غیردولتی در مواردی که مقررات مذکور به علت مغایرت با شرع یا قانون و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایفی که موجب تضییع حقوق اشخاص می‌شود، جزو حدود صلاحیت و وظایف هیات عمومی دیوان عدالت اداری تعیین شده است. این در حالی است که اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت اساساً و به‌لحاظ ماهیت، جزو آیین‌نامه‌ها و نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها و مؤسسات عمومی غیردولتی نبوده و موضوع فعالیت صندوق، پرداخت مستمری به کارمندان بازنشسته صنعت نفت و بازماندگان کارمندان متوفی و ارائه خدمات درمانی، معیشتی و رفاهی کارمندان بازنشسته و افراد تحت تکفل آنان می‌باشد که با توجه به ماهیت غیردولتی صندوقهای فوق‌الاشعار، طرح و رسیدگی به شکایت مزبور به خواسته ابطال اساسنامه، در آن هیات فاقد محل قانونی است.

ب - برابر مقررات آیین دادرسی رسیدگی در دیوان عدالت اداری شاک می‌کلف است طرفین دعوی را به نحو صحیح و در ستون خواسته مشخص نماید این در حالی است که شکایت حاضر به دلیل عدم طرح آن به طرفیت اداره ثبت شرکتهای به عنوان مرجع ثبت شخصیت حقوقی اساسنامه صندوق، ناقص و شایسته رد می‌باشد.

دوم - ایرادات ماهوی

الف - مقررات صنعت نفت در خصوص صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت:

۱- تبصره (۲) ماده (۸) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۳۹

۲- تبصره (۲) ماده (۹) و بند (م) ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۴۷

۳- تبصره (۲) ماده (۹) و بند (م) ماده ۳۴ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۳

۴- ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶:

وظایف و اختیارات هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران

ماده ۳۵: «هیات مدیره در حدود مقررات این اساسنامه دارای اختیار برای اجرای وظایف مصرح در این اساسنامه من جمله وظایف زیر می‌باشد:

(الف).....

(ز) بررسی و تنظیم کلیه آیین‌نامه‌های داخلی شرکت؛

مقررات استخدامی و بازنشستگی و اداری و فنی و حسابداری و حسابرسی و معاملات شرکت در کلیه شرکتهای فرعی نیز لازم‌الاجرا خواهد بود؛

(م) نگهداری و به کار انداختن و بهره‌برداری از وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان صنعت نفت با مراعات کامل منافع و مصالح آنها؛

و منافع کارمندان شاغل و بازنشستگان و با به کارگیری و بهره‌برداری از داری‌ها امکانات و جوه در اختیار و با در نظر گرفتن صرفه و صلاح کارمندان در اختیار صندوق بوده و هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران نیز به عنوان هیات امنای آن تعیین شده‌اند.

به دلیل وصف غیردولتی بودن جوه مذکور، قوانین و مقررات عمومی ناظر به دستگاه‌های دولتی نمی‌تواند به نحوه اداره این جوه تسری یابد. علاوه بر مراتب فوق و در جهت تشحیذ ذهن اعضای آن هیات و به منظور تأکید مجدد بر غیردولتی بودن جوه بازنشستگی کارمندان صنعت نفت ذکر متن فتوای صادره از سوی رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) که در پاسخ به سوال سرپرست وقت صندوق رفاه و بازنشستگی هواپیمایی جمهوری اسلامی در خصوص جوه بازنشستگی کارکنان هواپیمایی جمهوری اسلامی که دارای صندوقی مشابه با کارکنان صنعت نفت می‌باشند، صادر گردیده خالی از وجه نمی‌باشد:

سوال اول: برابر مقررات مصوبه در شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران تشکیل صندوق بازنشستگی کارکنان این شرکت به منظور تأمین آینده مستخدمین و خانواده تحت تکفل آنان پیش‌بینی شده است. آیا انتقال جوه این صندوق که اختصاص به بازنشستگان و موظفین شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران دارد (و اختصاصاً برای پرداخت حقوق بازنشستگی و مستمری به کارکنان این شرکت در نظر گرفته شده است) به صندوق دیگری جهت صرف در مورد بازنشستگی کارکنان دیگر از بخش دولت که هیچگونه سهمی در این صندوق ندارند و مضافاً بدون موافقت کارکنان هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران از لحاظ شرعی دارای مشروعیت است یا خیر؟

پاسخ: بسمه‌تعالی؛ اگر مخالف با مقررات استخدامی کارکنان است باید رضایت آنها تحصیل شود.

علاوه بر این در استفسار احد از کارکنان شرکت ملی نفت ایران از محضر حضرت آیت ا... مکارم شیرازی در مورد مفاد بند (م) ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران، سوالاتی به شرح زیر مطرح گردیده که سوالات مطروحه و پاسخهای ارائه شده، عیناً به شرح زیر می‌باشد:

سوال اول: آیا می‌توان این صندوق را با صندوق دیگری همچون بازنشستگی کشوری یا تأمین اجتماعی ادغام و جوه آن را مخلوط نموده و افراد غیرعضو را در منافع آن سهیم نمود؟

سوال دوم: آیا غیراز مشترکین و هیات امنای صندوق، اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر اذن تصرف و جابجایی جوه را بدون کسب رضایت صاحبان اصلی دارند؟

بسمه‌تعالی
ج ۱: در صورتی که بر خلاف مقررات نباشد و اعضای دو صندوق راضی باشند مانعی ندارد.
ج ۲: آنها ماذون بر این کار نیستند.

۶ - در تأیید غیردولتی بودن جوه مذکور و به تبع آن غیردولتی بودن صندوقهای مرقوم، اداره کل حقوقی و امور مجلس دیوان محاسبات کشور طی نامه شماره ۲۰۱/۱۵۲ - ۱۳۷۹/۵/۱۹ و در پاسخ به استعلام دادرش شعبه هفتم دیوان عدالت اداری ضمن تلقی وجوه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت به عنوان جوه غیردولتی به دلالت ضمنی نسبت به غیردولتی بودن صندوقهای مذکور و عدم شمول قانون محاسبات عمومی بر آن اعلام نظر کرده است.

۷ - با توجه به تعاریف به عمل آمده در قانون محاسبات عمومی کشور، صندوقهای بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت نیز در زمره نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۲۹ قرار ندارد و مطابق مفاد تبصره (۳) ماده ۱۱ قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ موضوع ماده واحده قانون اصلاح برخی از مواد قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۸۰/۵/۲۴ از شمول قوانین و مقررات عمومی دولت مستثنی شده است. با عنایت به مراتب فوق، تصدیق می‌نمایند که غیردولتی بودن ماهیت حقوقی وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان صنعت نفت و صندوقهای مذکور محرز و مسلم است.

ب - شناسایی صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در سایر مقررات صنعت نفت:

علاوه بر مقررات فوق، صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در سایر مقررات از جمله مقررات اداری و استخدامی کارمندان و همچنین مقررات بازنشستگی و آیین‌نامه نظام‌های اداری و استخدامی کارکنان صنعت نفت نیز مورد شناسایی قرار گرفته است:

۱- بر اساس مفاد بندهای (۲ - ۲ - ۲)، (۳ - ۲ - ۲)، (۵ - ۲ - ۲) مجموعه مقررات بازنشستگی کارمندان صنعت نفت، مقصود از صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان

ماده ۱۳ - «جوه عمومی عبارت است از نقدینه‌های مربوط به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و مؤسسات وابسته به سازمانهای مذکور که متعلق حق افراد و مؤسسات خصوصی نیست و صرف نظر از نحوه و منشأ تحصیل آن منحصرأ برای مصارف عمومی به موجب قانون قابل دخل و تصرف می‌باشد.

ثانیاً: به دلالت مفاد بند (ز) از ماده (۳۵) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶، اداره جوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان صنعت نفت جزو اختیارات و وظایف هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران می‌باشد. همچنین بند (م) ماده مذکور، نگاهداری و به کار انداختن و بهره‌برداری از جوه بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان صنعت نفت را جزو وظایف و اختیارات هیات مدیره شرکت اعلام داشته و مستنبط از قاعده اذن در شیء اذن در لوازم و مقدمات است (ماده ۶۷۱ قانون مدنی)، بدیهی است اقدام به وضع مصوبه شماره ۲۰۷۴۱ - ۱۱۸۵/۲۰۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۶ هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران با عنوان «مقررات مربوط به اداره صندوقهای، بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت» به عنوان اولین مقررات مرتبط با نحوه اداره صندوقهای مذکور، اقدامی قانونی و منطبق با مفاد وظایف و اختیارات اشاره شده هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران بوده است. در ما نحن فیه مصوبه مذکور معرف و تعیین‌کننده ارکان و اعضای هیات اداری و کنترل‌کننده صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت بوده و نگاهی اجمالی به مفاد مواد مصوبه مذکور از جمله مواد (۱)، (۲) و (۶) آن، موید مطالب معروضه فوق می‌باشد:

ماده ۱ - صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت که از این پس در این مصوبه «صندوق» خوانده می‌شود با حفظ حقوق، اختیارات و مسئولیت‌های ساختارهای اداری قبلی در چهارچوب این مصوبه اداره خواهد شد.

ماده ۲ - دارائی‌های صندوق:

آنچه که به عنوان داراییهای صندوق صرفاً در صورتهای مالی منظور می‌گردد عبارت است از:

الف - اموال داری‌های جاری حقوق و امتیازات سهام منافع و مطالبات حال شده و آتی متعلق به صندوقها...

ارکان صندوق
ماده ۶ - صندوق دارای ارکان زیر است:

- ۱ - هیات امنا
- ۲ - هیات مدیره (هیات رئیسه)
- ۳ - رئیس صندوق
- ۴ - بازرس

علاوه بر این به دلالت ماده ۵۷ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران نیز شرکت جز در مواردی که صریحاً مقرر شده باشد از شمول مقررات و قوانین عمومی مربوط به وزارتخانه‌ها و شرکتهای دولتی و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت مستثنی می‌باشد. لذا اقدامات و تصمیمات متخذه توسط هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران به عنوان هیات امنای صندوقهای بازنشستگی در جهت تنظیم و تدوین مقرراتی در خصوص نحوه اداره صندوقهای بازنشستگی صنعت نفت منطبق با وظایف و اختیارات قانونی حاصل از مقررات فوق‌الاشعار می‌باشد.

با عنایت به مراتب فوق تصدیق می‌فرمایند که: وجوه مارالذکر (جوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان صنعت نفت) اساساً جزو نقدینه‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی نمی‌باشد. از این حیث از شمول مقررات عمومی کشور مستثنی می‌باشند. همچنین به دلالت مفاد مواد ۲، ۳، ۴ و ۵ قانون محاسبات عمومی کشور که به تعریف وزارتخانه، مؤسسه دولتی، شرکت دولتی و مؤسسات و نهادها عمومی غیردولتی پرداخته است، صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت اساساً و به لحاظ ماهیت خاص آن از دایره تعاریف فوق خارج می‌باشد.

برابر صریح ماده مذکور «نقدینه‌هایی که متعلق حق افراد و مؤسسات خصوصی است از شمول جوه عمومی خارج می‌باشد». لذا وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان صنعت نفت نیز متعلق حق کارکنان عضو صندوق می‌باشد که به تجویز بند (م) ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶، هیات مدیره شرکت متبوع و به‌موجب اختیارات قانونی حاصل از اساسنامه فوق‌الذکر به عنوان هیات امنا، اداره آن جوه را در اختیار دارد.

جوه مذکور به دلالت بند (م) مورد اشاره و همچنین تبصره (۱) ذیل ماده (۱۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، نه تنها برای مصارف عمومی در نظر گرفته نشده است، بلکه مطابق تکلیف مندرج در بند فوق و همچنین ماده (۳) مقررات مربوط به اداره صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت، با رعایت مقررات و در جهت حفظ مصالح

قانونگذار از قید عدم تعلق وجوه مذکور در حوزه اموال و دارایی‌های شرکت ملی نفت ایران تاکید بر غیردولتی بودن وجوه دارد.

ثانیاً: به تصریح مقررات مبحث عنه، مالکین واقعی وجوه صندوق‌های مذکور شاغلین و بازنشستگان صنعت نفت می‌باشند. این در حالی است که به دلالت مفاد ماده ۴ قانون محاسبات عمومی کشور و ماده ۴ قانون مدیریت خدمات کشوری، شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت تشکیل... و بیش از ۵۰٪ سرمایه و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. حال آن که بنا به مراتب مذکور کلیه وجوه صندوقهای بازنشستگی صنعت نفت متعلق حق صاحبان آن (کارکنان و بازنشستگان صنعت نفت) بوده و دولت در آن صندوق دارای سهام یا سرمایه نمی‌باشد.

ثالثاً: به دلالت مقررات قانونی پیش گفته از جمله قانون محاسبات عمومی کشور و قانون مدیریت خدمات کشوری صندوق‌های مذکور خارج از شمول تعاریف وزارتخانه‌ها، سازمانها، شرکتها، و مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی قرار دارد.

لذا تصدیق می‌فرمایند که ادعای این مطلب که هیات امنای این صندوق اعضای هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران می‌باشد و لذا صندوق مذکور حائز وصف دولتی است فاقد وجهت قانونی و مقرراتی است و تسری وضعیت حقوقی هیات امنای به وضعیت حقوقی صندوق، بلاوجه و بدون استناد قانونی می‌باشد.

رابعاً: آنچه در ماده (۱۱) اساسنامه صندوق‌ها ذکر و در دادخواست شاکی مورد استناد قرار گرفته است، ترکیب هیات رئیسه صندوق‌ها است که متفاوت از هیات امناء بوده و متشکل از ۷ نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی‌البدل می‌باشد و ۴ نفر عضو اصلی و یک نفر علی‌البدل از کارمندان ارشد شرکت‌های اصلی تابعه وزارت نفت به انتخاب هیات امناء و حکم وزیر نفت منصوب می‌شوند و ارتباطی به هیات امنای صندوق که هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران می‌باشد، ندارد.

در پایان بنا به مراتب معروضه فوق و از آنجا که:

۱- وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان صنعت نفت جزو وجوه عمومی و متعلق به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه نمی‌باشد و صندوق‌های مذکور به دلالت مواد ۲، ۳، ۴، ۵ و ۱۳ قانون محاسبات عمومی کشور، قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۲۹ و همچنین مواد ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، جزو وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی تلقی نمی‌گردند لذا واجد وصف غیردولتی می‌باشند.

۲- فارغ از نحوه تشکیل صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت، به موجب حکم قانونگذار در تبصره‌های (۱) و (۳) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری موضوع ماده واحده قانون اصلاح برخی از مواد قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۸۰/۵/۲۴ کلیه صندوقها من جمله صندوق مزبور دارای شخصیت حقوقی می‌باشند.

۳- استناد شاکی به بند (۱۳) ماده ۳۳ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۹۵ مبنی بر تهیه و تدوین کلیه ضوابط و مقررات اداری، استخدامی، بیمه، بازنشستگی توسط شرکت ملی نفت ایران جهت ارائه به مجمع استنادی بلاوجه است زیرا اولاً طبق قاعده عطف به ما سبق نشدن قوانین مندرج در ماده ۴ قانونی مدنی، اثر قانون نسبت به آئیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر در خود قانون این اثر پیش‌بینی گردیده باشد که در ما نحن فیه چنین نیست. ثانیاً: به استناد صریح تبصره ۳ ماده ۸۳ قانون اساسنامه مورد استناد شاکی (اساسنامه مصوب ۱۳۹۵) کلیه اقداماتی که شرکت و شرکت‌های فرعی تابعه با رعایت قوانین و مقررات حاکم بر شرکت قبل از لازم‌الاجرا شدن این اساسنامه انجام داده‌اند معتبر است. بر این اساس و با بذل توجه به حکومت و اعتبار قانون اساسنامه مصوب ۱۳۵۶ شرکت ملی نفت ایران، هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران به عنوان هیات امناء صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در سال ۱۳۹۳ اقدام به تصویب اساسنامه صندوق به تجویز بند (م) ماده ۳۵ قانون مذکور نموده که این تصمیم گیری کاملاً منطبق و در راستای با قوانین بوده است. ضمناً ادعای این مطلب که شرکت ملی نفت ایران در غیاب سایر شرکت‌های اصلی تابعه وزارت نفت اقدام به تصویب اساسنامه صندوق‌های مذکور نموده نیز بلاوجه و فاقد محمل قانونی و مقرراتی می‌باشد. زیرا همان گونه که مستحضر می‌باشید در کلیه اساسنامه‌های سابق شرکت ملی نفت ایران به شرح مذکور در بند الف قسمت ایرادات ماهوی این لایحه و همچنین در زمان تصویب اساسنامه سال ۱۳۵۶ شرکت ملی نفت ایران، قانونگذار با علم به وجود و تشکیل شرکت‌های تابعه از جمله شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی، نگاهداری و به کار انداختن و بهره‌برداری از وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان صنعت نفت را صرفاً و منحصرأ در اختیار هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران قرار داده است. ضمن اینکه به اعتبار مفاد مواد ۱ اساسنامه‌های فعلی شرکت‌های ملی گاز ایران، ملی صنایع پتروشیمی و شرکت

شرکت ملی نفت ایران، صندوق‌هایی است که طبق بند (م) از ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶ و فصل ۱۰ این مجموعه مقررات به منظور تأمین وجوه و تادیه کسور و یا وجوهی که طبق این مقررات به حساب آن اختصاص داده شده یا بشود تاسیس شده است. همچنین منظور از هیات امنای در این مقررات اعضای هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران می‌باشد که در حکم امین صندوق بازنشستگی محسوب می‌شوند.

۲- مفاد بند ۲۱-۱-۰۴ فصل اول مقررات اداری و استخدامی کارمندان در تعریف مستمری چنین مقرر می‌دارد:

«مستمری وجوهی است که از طرف صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت به صورت ماهانه به کارمندانی که به سن بازنشستگی عادی می‌رسند و یا از کارافتاده کلی دائم می‌گردند، بر اساس مقررات تعیین مستمری پرداخت می‌شود.»

۳- همچنین بند ۱-۹-۰۱ فصل نهم مجموعه مقررات اداری و استخدامی کارمندان با عنوان مزایا و طرح‌های رفاهی چنین مقرر می‌دارد: «در اجرای ماده ۶۳ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران و به منظور تهیه مسکن و تأمین رفاه کارمندان صنعت نفت ایران، صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت که به اختصار «صندوق» نامیده می‌شود، وام مسکن به کارمندان پرداخت می‌نماید.»

۴- بند (ج) ماده (۳۵) آیین‌نامه نظام‌های اداری و استخدامی کارکنان صنعت نفت: تعیین مستمری: «صندوق بازنشستگی صنعت نفت طبق مقررات اداری و استخدامی بر مبنای معدل ۲۴ ماه حقوق... متعهد به تعیین و پرداخت مستمری/مقرری می‌باشد.»

ج - جایگاه و شخصیت حقوقی مستقل صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت

۱- علی‌الاصول ایجاد شخصیت حقوقی مستقل مؤسسات منوط به ایجاد آن توسط قانونگذار و یا تاسیس مؤسسه و یا انجام سایر تشریفات مربوط از طریق اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیرتجاری توسط اشخاص می‌باشد. در این راستا صندوق‌های فوق‌الاشعار بر خلاف ادعای شاکی، به موجب حکم قانونگذار مندرج در تبصره‌های (۱) و (۳) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۸۰/۵/۲۴ دارای شخصیت حقوقی مستقل گردیده و بر این اساس طبق ضوابط خاص خود اداره و از شمول قوانین و مقررات عمومی دولت نیز مستثنی شده است.

۲- متعاقباً و مستند به تکلیف مقرر در مفاد ماده ۱۴ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت و تجویز تصویب اساسنامه صندوق‌های مذکور به موجب مقرر فوق و همچنین شناسایی صندوق مذکور در آیین‌نامه نظام‌های اداری و استخدامی کارکنان صنعت نفت، اقدامات قانونی لازم جهت تنظیم و تصویب اساسنامه صندوق و همچنین ثبت آن اجرایی گردید. بر این اساس و با عنایت به قید مراجع ذیصلاح در انتهای ماده مذکور و حاکمیت مقررات قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶/۳/۱۷ در زمان تصویب قانون فوق و به موجب بند (م) ماده ۳۵ قانون مذکور، هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران به عنوان مرجع ذیصلاح، در تاریخ ۱۳۹۳/۹/۲۵ اساسنامه صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت مشتمل بر ۲۷ ماده و ۱۰ تبصره مورد تصویب قرار داده است.

۳- علاوه بر تکلیف مقرر در ماده ۱۴ قانون وظایف اختیارات وزارت نفت، سایر ضرورت‌های قانونی و مقرراتی از جمله تکلیف مندرج در ماده ۲ «آیین‌نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۰» هیات وزیران موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ - ۱۳۸۸/۱/۲۹ مبنی بر لزوم اخذ شناسه ملی توسط اشخاص حقوقی ایرانی و تکلیف مندرج در ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مبنی بر لزوم اخذ کد اقتصادی برای اشخاص حقوقی، بر لزوم ثبت صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت دلالت دارد. بر این اساس و بنا به تکالیف قانونی فوق برای اشخاص حقوقی، صندوق مزبور حتی قبل از ثبت نزد اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیرتجاری نسبت به اخذ کد اقتصادی و شناسه ملی از مراجع ذیصلاح اقدام کرده است.

د - ترکیب اعضای هیات امنای صندوق‌های بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت:

به موجب حکم قانون گذار در بند (م) ماده (۳۵) قانون اساسنامه ۱۳۵۶ شرکت ملی نفت ایران و نیز بند (الف) ماده ۸ اساسنامه صندوق‌ها، هیات امنای صندوق‌های بازنشستگی، هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران بوده و امین وجوه بازنشستگی و پس‌انداز متعلق به کارکنان صنعت نفت شناخته می‌شوند و برابر صریح بند فوق‌الذکر، این وجوه جزو اموال و داراییهای شرکت نمی‌باشد. بر این اساس این استدلال که چون هیات امنای صندوقهای بازنشستگی صنعت نفت، هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران می‌باشد، صندوق مذکور نیز می‌بایست دولتی باشد، صحیح نمی‌باشد. زیرا:

اولاً: به صراحت مفاد بند پیش گفته تسری وضعیت حقوقی شرکت ملی نفت ایران (به عنوان شرکت دولتی) به ماهیت حقوقی صندوق نقض غرض قانونگذار است زیرا هدف

دولت در این اموال و رابطه مالی دولت با صندوقهای موصوف در چارچوب قوانین و مقررات مورد عمل صندوقها خواهد بود.» در ماده ۱۷ قانون مذکور مقنن اعلام کرده: «وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به بررسی و اصلاح اساسنامه‌های کلیه دستگاه‌های اجرایی، صندوقها و نهادهای دولتی و عمومی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور) نظام و سایر دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، اقدام و مراتب را پس از تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران برساند، استفاده از اعتبارات عمومی برای دستگاهها، صندوقها و نهادهای مصوب جدید مجاز خواهد بود...» همچنین به موجب ماده ۱۹ قانون مذکور مقرر شده: «از تاریخ تصویب این قانون، آن قسمت از قوانین امور بیمه‌های اجتماعی، بیمه خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی که مغایر با این قانون می‌باشد، ملغ‌الذکر می‌گردد.» مقررات مذکور مؤید آن است که اولاً: صندوق‌های بازنشستگی کارکنان در کلیه دستگاه‌های اجرایی دارای شخصیت حقوقی مستقل می‌باشند، ثانیاً: از شمول قوانین و مقررات عمومی دولت مستثنی هستند لیکن تحت نظارت دولت قرار دارند، ثالثاً: تصویب و اصلاح اساسنامه آنها پس از پیشنهاد بر عهده هیأت وزیران است.

۳- با توجه به اینکه در ماده ۱۴ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱/۳/۲، قانونگذار تصویب اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت را برابر مقررات برعهده مراجع ذیصلاح گذاشته است و همان گونه که پیشتر ذکر شد، مقنن تصویب و اصلاح اساسنامه صندوقهای بازنشستگی را بر عهده هیأت دولت قرار داده است و نتیجتاً هیچ اختیاری برای هیأت امنا شرکت ملی نفت برای تصویب اساسنامه صندوق صنعت نفت وجود ندارد، مضافاً اینکه در قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۹۵/۳/۱ نیز طی بند ۱۳ ماده ۳۳ یکی از وظایف و اختیارات هیأت مدیره: «تهیه و تدوین کلیه ضوابط و مقررات اداری، استخدامی، بیمه، بازنشستگی شرکت و پیشنهاد به مجمع عمومی جهت انجام تشریفات قانونی مطابق مواد (۱۰) و (۱۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت» قرار داده شده است که قرینه‌ای بر اینکه نقش هیأت مدیره و هیأت امنا در این مورد جنبه پیشنهادی داشته و منظور از مراجع ذیصلاح در ماده ۱۴ قانون ذکر شده مرجعی متفاوت با هیأت امنای شرکت ملی نفت می‌باشد. با عنایت به مراتب فوق تصویب اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت که مورد شکایت قرار گرفته است خارج از حدود اختیارات قانونی شرکت ملی نفت است و تصویب آن به عنوان یک مؤسسه خصوصی غیرتجاری مغایر قانون به شرح پیش گفته است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۱۴۵۵

۱۳۹۸/۸/۱۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ مورخ ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۸۶ با موضوع: «ابطال مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۸۹/۴۷۷۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۸/۷/۲۳ شماره دادنامه: ۱۴۸۶ شماره پرونده: ۱۴۵۵/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: خانم الهام اکبری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۸۹/۴۷۷۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان

گردش کار: شاکي به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۸۹/۴۷۷۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام

احتراماً به شرح لایحه پیوست و مدارک ضمیمه آن، تقاضای ابطال مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۸۹/۴۷۷۱۱/۱۰ [۸۹/۴۷۷۱۱/۳] - ۸۹/۴۷۷۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان در خصوص اخذ

ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، هر سه شرکت در حال حاضر در زمره شرکت‌های فرعی شرکت ملی نفت ایران محسوب می‌گردند و نیز به موجب قسمت اخیر بند (م) ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران، هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران به تنهایی مکلف به ارایه گزارش سالیانه به مجمع در آن خصوص شده است. بر این اساس روشن است که ادعای نامبرده در این رابطه نیز منطبق بر مقررات نمی‌باشد. بنابراین و با توجه به مراتب معروض کلیه اقدامات اجرایی در جهت تصویب اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت و ثبت آن در اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیرتجاری با مراعات کلیه مقررات ذیربط از جمله در اجرای تکلیف مقرر در ماده ۱۴ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت و با تجویز بند م ماده ۳۵ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶ صورت پذیرفته و اقدام به تصویب اساسنامه صندوق و ثبت آن در اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیرتجاری و انتشار آگهی ثبتی در روزنامه رسمی همگی بیانگر درستی و صحت مراتب شکلی و محتوایی تدوین و تصویب اساسنامه مذکور می‌باشد. بنا به جمیع مراتب فوق و نظر به مفاد بند (۱) ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری در باب حدود صلاحیت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که صراحتاً ناظر بر شکایات و اعتراضات اشخاص نسبت به آیین‌نامه‌ها نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها و مؤسسات عمومی غیردولتی می‌باشد و با توجه به ماهیت غیردولتی صندوقهای فوق‌الاشعار و اینکه اساساً اساسنامه صندوقهای بازنشستگی، پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت نظامات و مقررات عمومی محسوب نمی‌شود که قابل طرح در آن هیأت باشد، صدور رای شایسته مبنی بر رد دعوی شاکي مورد استدعا است.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۸/۵/۲۲ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

۱- به موجب بند م ماده ۳۵ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶ مقرر شده: «نگاهداری و به کار انداختن و بهره‌برداری از وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان صنعت نفت با مراعات کامل منافع و مصالح آنها» جزئی از وظایف هیأت مدیره شرکت ملی نفت قرار داده شده است و در ادامه مقرر شده: «وجوه بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان صنعت نفت که به هیأت مدیره سپرده شده جزء دارایی و وجوه شرکت نمی‌باشد. با وجود این هیأت مدیره شرکت نسبت به این وجوه در حکم امین محسوب می‌شود هیأت مدیره مکلف است سالی یک بار گزارش کامل اقدامات مربوط به وجوه بازنشستگی را به مجمع عمومی تسلیم دارد»، همچنین به موجب ماده ۷ اساسنامه مذکور تصویب آیین‌نامه‌ها و مقررات در امور استخدامی و بازنشستگی و پس‌انداز و سایر امور کارگزینی کارمندان بر عهده مجمع عمومی شرکت قرار گرفته است، مقررات مذکور مؤید این امر است که ماهیت اداره صندوق بازنشستگی صنعت نفت برگرفته از ماهیت شرکت ملی نفت بوده و با توجه به اینکه مالک اصلی وجوه صندوق کارمندان و بازنشستگان صنعت نفت می‌باشد این اموال نزد شرکت ملی نفت امانت است. این وضعیت در سایر شرکت‌های دولتی نیز وجود دارد همانند بانک ملی که وجوه و سپرده‌های مردم نزد آن قرار دارد یا صندوق بازنشستگی کشوری که وجوه بازنشستگی کارمندان دولت در اختیار آن قرار دارد.

۲- در خصوص مرجع وضع اساسنامه صندوقهای بازنشستگی کارکنان دولت از جمله صندوق بازنشستگی صنعت نفت، به موجب ماده واحده قانون اصلاح برخی از مواد قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری ۱۳۸۰/۵/۲۴ مقرر شده است: «به منظور هماهنگی برنامه‌های کلیه صندوقهای بازنشستگی و وظیفه و عناوین مشابه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی از جمله وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که شمول مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام است شورای هماهنگی این ماده دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و طبق ضوابط خود اداره خواهند شد. تبصره ۲- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تأسیس صندوقهای بازنشستگی جدید و تصویب و اصلاح اساسنامه آنها، همچنین اصلاح اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.» همچنین مقنن به موجب قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ قواعد حاکم بر صندوقهای بیمه‌ای از جمله صندوقهای بازنشستگی را مشخص کرده است و به موجب بند ب ماده ۷ این قانون در خصوص نظارت مالی بر منابع این صندوقها مقرر کرده: «تمام دستگاهها، سازمانها، مؤسسات، نهادها و صندوقهای فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی، درحد استفاده از منابع و تسهیلات نظام تأمین اجتماعی تحت نظارت دولت در چارچوب این قانون قرار می‌گیرند.» و در بند د ماده مذکور بیان شده است: «د - وجوه، اموال، ذخائر و دارائی‌های صندوقهای بیمه اجتماعی و درمانی در حکم اموال عمومی بوده و مالکیت آن مشاع و متعلق به همه نسلهای جامعه تحت پوشش است، هرگونه تصرف

ردیف	شرح	عوارض تفکیک غیر مجاز
۴	کلیه اراضی و عرصه ساختمانهایی که دارای سند ششدانگ با کاربری مسکونی بوده و قبل از سال ۷۰ سند آنان صادر شده و یا وضع موجود با توجه به سوابق قدمت بنا در عرصه تغییر نکرده باشد و نقشه تفکیکی آنها به مهر شهرداری مهور نشده باشد	تا ۱۰٪ زیر حد نصاب مسکونی P/۱۵ در تمام کاربریها به غیر از ویژه ناهارخوران به ازاء هر ۲۰ متر زیر حد نصاب به عدد مذکور ۱۰٪ اضافه می گردد. در کاربری ویژه ناهارخوران به ازاء هر ۵۰ متر زیر حد نصاب به عدد فوق ۲۰٪ اضافه می گردد.
۵	کلیه اراضی و عرصه ساختمانهایی که دارای سند ششدانگ بوده با کاربری غیر مسکونی (فضای سبز عمومی- خصوصی- باغ مسکونی- آموزشی و ورزشی و ...) که قبل از سال ۷۰ سند صادر شده و یا وضع موجود با توجه به سوابق قدمت بنا در عرصه تغییری نکرده باشد و نقشه تفکیکی آنها به مهر شهرداری مهور نشده باشد	تا ۱۰٪ زیر حد نصاب مسکونی P/۲۰ به ازاء هر ۲۰۰ مترمربع زیر حد نصاب به عدد فوق ۱۰٪ اضافه می گردد. حد نصاب فضای سبز عمومی- خصوصی و باغ مسکونی ۲۰۰۰ مترمربع می باشد و حد نصاب سایر کاربریهای عمومی طبق تفصیلی
۶	چنانچه ملک برابر شرح بند ۴ بوده ولی دارای سند عادی یا سند مشاعی باشد و یا مالکیت آن از سوی مراجع قضایی و قانونی احراز شده باشد	تا ۱۰٪ زیر حد نصاب P/۲۰ به همراه توضیحات ذیل آن
۷	چنانچه ملک برابر شرح بند ۵ بوده ولی دارای سند عادی یا سند مشاعی باشد و یا مالکیت آن از سوی مراجع قضایی و قانونی احراز شده باشد	تا ۱۰٪ زیر حد نصاب P/۲۵ به همراه توضیحات ذیل آن
۸	اراضی و عرصه ساختمانهایی با کاربری مسکونی که دارای سند ششدانگ بوده بعد از سال ۷۰ سند صادر شده باشد و یا وضع موجود عرصه تغییر نکرده باشد و نقشه تفکیک آنها به مهر شهرداری مهور نشده باشد	P/۳ به همراه توضیحات ردیف ۴
۹	کلیه اراضی و عرصه ساختمانهایی که دارای سند ششدانگ بوده با کاربری غیر مسکونی (فضای سبز عمومی و خصوصی- باغ مسکونی و آموزشی و ورزشی و ...) بعد از سال ۷۰ سند آنان صادر شده باشد و یا وضع موجود تغییری نکرده باشد و نقشه تفکیکی آن به مهر شهرداری مهور نباشد	P/۴ به همراه توضیحات ردیف ۵
۱۰	چنانچه برابر شرح بند ۸ بوده ولی دارای سند عادی یا سند مشاعی باشد و یا مالکیت آن از سوی مراجع قضایی و قانونی احراز شده باشد	P/۳/۵ به همراه توضیحات ردیف ۸
۱۱	چنانچه برابر شرح بند ۹ بوده ولی دارای سند عادی یا سند مشاعی باشد و یا مالکیت آن از سوی مراجع قضایی و قانونی احراز شده باشد	P/۴/۵ به همراه توضیحات ردیف ۹
۱۲	کلیه اراضی و املاک واقع در حریم شهر که دارای سند بعد از سال ۷۰ بوده ولی فاقد پروانه احداث بنا باشند	P/۱
۱۳	کلیه اراضی و املاک واقع در حریم شهر که دارای سند بعد از سال ۷۰ بوده ولی فاقد پروانه احداث بنا باشند	P/۲
۱۴	کلیه اراضی و املاک واقع در حریم شهر که دارای سند بعد از سال ۷۰ بوده ولی فاقد پروانه احداث بنا باشند	P/۱/۵
۱۵	کلیه اراضی و املاک واقع در حریم شهر که دارای سند بعد از سال ۷۰ بوده ولی فاقد پروانه احداث بنا باشند	P/۲/۵

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر گرگان به موجب لایحه شماره ۹۷/۳۳۸۳/۱ - ۱۳۹۷/۷/۱۵ توضیح داده است که:

«مدیر محترم دفتر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً در خصوص دادخواست خانم الهام اکبری به کلاسه پرونده ۹۷۰۱۴۵۵ - ۱۳۹۷/۶/۱۴ و شماره پرونده ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۰۸۴۱ به طرفیت این شورا بدین وسیله دفاعاً در موعد مقرر معروض می‌دارد: شهرداریهای سراسر کشور به غیر از شهرداریهای زیر پنج هزار نفر از بودجه عمومی دولت بهره مند نشده و صرفاً با عوارض محلی که این عوارضات با توجه به اختیارات تفویضی که قانونگذار به شرح آتی به شهرداری و شورای اسلامی نموده تامين و تمام هزینه‌های جاری و ارائه خدمات به شهروندان و فعالیتهای عمرانی و ایمنی شهرها را بر اساس آن برنامه‌ریزی و اجراء می‌نمایند و تمام ردیفهای درآمد قبل از سال مالی مبلغ آن تعیین و به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد و در مقابل این درآمدها هزینه‌هایی که شهرداری در طی سال انجام می‌دهد بر اساس پیش‌بینی درآمدی است که قبل از سال جدید مشخص شده و تمام پرسنل ذی‌مدخل تمام سعی و تلاش و عزم خود را از ابتدای سال جزم می‌نمایند تا بتوانند رقم تعیین شده در ردیفهای بودجه را تامين نمایند و اگر یکی از این ردیفهای درآمدی در طی سال محقق نشود بخشی از برنامه‌ریزی سالیانه شهرداری که جهت ارائه خدمات به شهروندان است مختل خواهد شد از جمله این درآمدها که در بودجه سال ۱۳۹۵ شهرداری گرگان دارای کد و ردیف اعتباری است و پایدار گردیده عوارض تفکیک زیر حد نصاب و عدم رعایت ماده ۱۰۱ و عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری است که حدود ده میلیارد تومان در بودجه برای کدهای مزبور پیش‌بینی و تامين اعتبار شده است که می‌باید شهرداری تا پایان سال نسبت به جذب و وصول آن اقدام نماید و در غیر این صورت با مشکلات اساسی مواجه خواهد شد. با این مقدمه جهت روشن شدن ذهن قضات هیأت عمومی دیوان مشروحاً به عرض می‌رساند:

اولاً: به استناد ماده ۱۰۱ قانون شهرداری، قانونگذار اداره ثبت اسناد و دادگاهها را مکلف کرده است در موقع تقاضای تفکیک اراضی محدوده شهر و حریم آن عمل تفکیک را طبق نقشه ای انجام دهند که قبلاً به تصویب شهرداری رسیده باشد و در صدر ماده ۱۰۰ قانون شهرداری نیز آمده مالکین اراضی و املاک واقع در محدوده شهر یا حریم آن باید قبل از هر اقدام عمرانی یا تفکیک اراضی و شروع ساختمانی از شهرداری پروانه اخذ نمایند و قطعاً اذعان می‌فرمایید که مقنن هیچ وقت قانونی را عبث و بیهوده وضع نمی‌نماید و هر چند از قانون هدف خاصی را دنبال می‌نماید چرا که در طرحهای جامع و

عوارض تفکیک غیرمجاز را از تاریخ تصویب دارم، با توجه به آراء هیأت عمومی سابق الصدور در این خصوص استدعای اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و رسیدگی خارج از نوبت را تمنا دارم. ضمناً در اجرای ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری درخواست ابطال مصوبه از تاریخ تصویب را دارم.»

متن لایحه تکمیلی به قرار زیر است:

«در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به استحضار عالی می‌رساند، شهرداری گرگان به استناد مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۱۳۸۹/۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۱۰۲/۱۳۴/۲۵۰ ریال طی یک فقره چک بانک ملت شعبه ناهارخوران در خصوص ملک به شماره کد نوسازی ۱۰۷/۱۷/۱۰۶/۱/۶ تحت عنوان عوارض تفکیک غیر مجاز عرصه از بنده و همچنین دیگر شهروندان گرگانی دریافت کرده است، نظر به اینکه به شرح ذیل الذکر عوارض مذکور مستند به مقررات عدیده و همچنین آرای سابق الصدور از مصوبه شورای شهر گرگان توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خلاف قانون و مقررات و خارج از اختیارات قانونی شوراهای اسلامی شهر تشخیص و از تاریخ تصویب ابطال شده است و شورای شهر گرگان با بی‌توجهی آشکار به آرای لازم‌الاتباع اصداری، مجدد اخذ عوارض مذکور را تصویب کرده است، در اجرای ماده ۱۳ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تقاضای رسیدگی خارج از نوبت و ابطال مصوبه مذکور را از تاریخ تصویب به جهت جبران و عودت عوارض خلاف قانون اخذ شده از بنده دارم. موارد خلاف قانون:

۱- ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات دولت مصوب ۱۳۸۰

۲- تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹

۳- اصل ۱۰۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۴- ماده ۱۰۱ قانون شهرداری

همچنین در تعارض آشکار به آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری:

۱- رأی شماره ۸۶۴ و ۸۶۳ - ۱۳۸۷/۱۲/۱۸ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر گرگان

۲- رأی شماره ۲۱۸ - ۱۳۸۷/۴/۹ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر شیراز

۳- رأی شماره ۴۵۹ - ۱۳۸۹/۱۰/۲۰ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر قم

۴- رأی شماره ۴۹۲ - ۱۳۸۹/۱۱/۴ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر خمین

۵ - رأی شماره ۸۶۴ - ۱۳۸۷/۱۲/۱۸ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر گرگان

۶ - رأی شماره ۶۲۷ - ۱۳۹۱/۹/۲۰ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر گرگان

۷- رأی شماره ۶۳۴ - ۱۳۹۱/۱۱/۲۱ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر گرگان

۸- رأی شماره ۳۱۵-۱۳۹۶/۴/۱۳ در خصوص ابطال مصوبه مشابه شورای اسلامی شهر گرگان و دهها رأی لازم‌الاتباع، سابق الصدور از مصوبه معترض عنه، صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال مصوبات اخذ عوارض تحت عنوان تفکیک عرصه و تفکیک غیرمجاز شوراهای اسلامی شهرهای مختلف ... ریاست دیوان عدالت اداری با توجه به مشروحه فوق الذکر با استناد به ماده ۱۳ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تقاضای رسیدگی خارج از نوبت و ابطال مصوبه مذکور از تاریخ تصویب را دارم.»

متن مصوبه مورد اعتراض به قرار زیر است:

«احتراماً برابر مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۱۳۸۹/۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان و مستند به تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده نحوه محاسبه عوارض تفکیک غیر مجاز ملک برای سال ۱۳۹۰ و بعد از آن به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

نحوه محاسبه عوارض تفکیک غیر مجاز برای سال ۱۳۹۰ و بعد از آن

ردیف	شرح	عوارض تفکیک غیر مجاز
۱	کلیه اراضی و عرصه ساختمانهای واقع در محدوده شهر که قبل از تاریخ ۵۹/۱/۱ اقدام به اخذ سند مالکیت نموده و یا وضع موجود عرصه تا این تاریخ تغییری نکرده باشد	معاف
۲	کلیه اراضی و عرصه ساختمانهایی که به نوعی پاسخ (نقل و انتقال) پروانه ساختمان و تایید نقشه تفکیکی و سایر مفاصلها از شهرداری باشند	معاف
۳	کلیه اراضی و عرصه ساختمانهای واقع در روستاهایی که دارای طرح هادی و بهسازی روستا مصوب مراجع قانون هستند و شهرداری متولی صدور پروانه و نظارت بر ساخت و ساز آن بوده و احداث آنها مربوط به قبل از تاریخ الحاقی باشد	معاف

ثالثاً: نکته مهمتر اینکه در قسمت اخیر تبصره ۴ در اصلاح ماده ۱۰۱ قانون شهرداری مصوب ۱۳۹۰/۱/۲۸ دقیقاً عوارض مورد بحث در قالب قانون توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است چون مقرر داشته است (در مواردی که امکان تامین انواع سرانه، شوارع و معابر از زمین مورد تفکیک و افزای میسر نباشد شهرداری می تواند با تصویب شورای اسلامی شهر معادل قیمت آن به نرخ کارشناسی دریافت نماید) و همان طوری که مستحضرید عوارض موصوف نیز عین ذیل ماده ۱۰۱ قانون شهرداری است و قطعاً قضات آن شعبه اذعان می فرمایند که این بند از ماده قانون راجع به زمینهایی است که تفکیک و یا افزای آن بدون مراجعه به شهرداری صورت پذیرفته و به طریق اولی حتی اگر به شهرداری نیز مراجعه کرده باشند و اعمال ماده ۱۰۱ قانون شهرداری نیز صورت گرفته باشند نیز مشمول شده است، بنابراین مصوبه معترض عنه در راستای قانون به ویژه ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری بوده و قانون اصلاحی مهر تاییدی بر اقدام شهرداری و شورای اسلامی شهر می باشد. لذا با عنایت به توضیحات ارائه شده از قضات هیأت عمومی استدعا دارد با مذاقه نظر قرار دادن توضیحات و مدارک ابرازی حکم به رد دعوای مطروحه اصدار دارند.»

رسیدگی به موضوع از مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ تشخیص نگردید.
هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۸/۷/۲۳ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند شهرداریها مکلف هستند در زمان تفکیک، مقررات و ضوابط ماده ۱۰۱ قانون شهرداریها و اصلاحی آن را نسبت به حق السهم شهرداریها اجرا نمایند لکن در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای تفکیک در اشکال مختلف اعم از عرصه و اعیانی ساختمانها در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین مصوبه شماره ۸۹/۴۷۷۱۱/۳ - ۱۳۸۹/۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر گرگان تحت عنوان نحوه محاسبه عوارض تفکیک غیر مجاز برای سال ۱۳۹۰ مصوب شورای اسلامی شهر گرگان به دلایل مندرج در رأی شماره ۳۱۵ - ۱۳۹۶/۴/۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۵۷۲۲۳/ت/۱۱۴۴۴۷ - ۱۳۹۸/۹/۱۰

تصویب نامه در خصوص واگذاری سی و یک (۳۱) شرکت آب و فاضلاب روستایی وزارت نیرو - وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان اداری و استخدامی کشور - سازمان برنامه و بودجه کشور

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۹/۶ به پیشنهاد مشترک شماره ۹۸/۳۸۳۸۲/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۹ وزارتخانه های نیرو و امور اقتصادی و دارایی و سازمان اداری و استخدامی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای مصوبه شماره ۳۸۶۱۰۶ مورخ ۱۳۹۸/۷/۱۴ شورای عالی اداری تصویب کرد:

۱- وزارت نیرو مجاز است مطابق قوانین و مقررات و پس از تصویب مجامع عمومی شرکت های ذی ربط، کلیه دارایی ها، مطالبات، بدهی ها و حقوق عمومی (حق انشعاب موضوع تبصره (۵) قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح های فاضلاب و بازسازی شبکه های آب شهری - مصوب ۱۳۷۷-۱) سی و یک (۳۱) شرکت آب و فاضلاب روستایی به جز حقوق صاحبان سهام را به شرکت های آب و فاضلاب موضوع قانون تشکیل شرکت های آب و فاضلاب - مصوب ۱۳۶۹-۱ به روش و قیمتی که توسط هیأت واگذاری تعیین می شود، منتقل و مابه التفاوت آن را به طرفیت دولت در حساب های شرکت های آب و فاضلاب مزبور منعکس نماید.

۲- سازمان خصوصی سازی موظف است پس از انجام اقدامات یادشده، ترتیبات لازم برای تعیین تکلیف سهام دولتی شرکت های مذکور را مطابق قوانین و مقررات مربوط به عمل آورد.

۳- سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به انتقال کلیه ردیف های اعتباری و طرح های شرکت های آب و فاضلاب روستایی به شرکت های آب و فاضلاب موضوع بند (۱) این تصویب نامه اقدام نماید.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

تفصیلی با توجه به قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری خصوصاً کمیسیون ماده پنج و همچنین در زمان تصویب ضوابط طرح های جامع و تفصیلی حد نصاب تفکیک را بر اساس تراکم و موقعیت مکانی ملک مشخص و تعیین کرده است و شهرداری نیز بر اساس تراکم جمعیتی می باید خدمات ارائه نماید و اگر در هنگام تفکیک اراضی محدوده شهر بدون توجه به حد نصاب تفکیک مالکین اقدام به تفکیک غیر قانونی نمایند سرانه های موجود در طرح تفصیلی از جمله فضای سبز، آموزشی - درمانی، معابر، خدماتی و کاربریهای دیگر را لحاظ ننماید را دچار مشکلات و معضلات بسیار زیادی می نماید و شهرداری ناگزیر است از محل ردیف های دیگر این نقصان را جبران نماید به بیان دیگر اگر مالکی با کمال بی توجهی به قانون و به منظور اخذ سود بیشتر اقدام به تفکیک زمین خود بنماید شهرداریها را دچار معضل بسیار زیادی می نماید کما اینکه با تصویب ماده ۱۴۷ اصلاحی قانون ثبت مصوب ۱۳۷۶ علی رغم صراحت قانون راه بی قانونی را برای مالکین و زمین خواران بزرگ باز نموده و مالکین بدون توجه به ماده ۱۰۰ و ۱۰۱ قانون شهرداری و بدون رعایت حد نصابها و سرانه ها اقدام به تفکیک غیر قانونی نموده و اداره ثبت نیز برای قطعات سند مجزی شش دانگ صادر و در ادامه شهرداری ناگزیر به صدور پروانه بوده و برای اجرای طرح های تفصیلی نیز می باید مبالغ بسیار سنگی را صرف تملک این گونه اراضی جهت بازگشایی معابر یا اجرای طرح های فضای سبز و پارکها نماید و اگر همین مالک به شهرداری مراجعه می نمود علاوه بر رعایت حد نصاب تفکیک سرانه های موجود در طرح های جامع و تفصیلی نیز رعایت می شده است. به همین خاطر مقنن در اصلاح ماده ۱۰۱ قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۹۰ هرگونه تفکیک را بدون مراجعه به شهرداری و اختصاص سرانه های عمومی و خدماتی و عمرانی برابر تبصره ۵ الحاقی جدید جرم انگاری کرده است. در همین راستا شورای اسلامی شهر با بهره گیری از قواعد و مقررات حاکم بر امور حقوقی و کیفری و با نگاه بازدارندگی عوارض تفکیک زیر حد نصاب را با رعایت تشریفات قانونی به تصویب رسانیده است.

ثانیاً: شهرداری به منظور جبران بخشی از هزینه ها که برخی افراد زمین خواران بر دوش شهرداری نهاده اند بنا به اختیارات تفویضی به شهرداری و شورای اسلامی شهر داده اند برای زمینهایی که بدون مراجعه به شهرداری و بدون رعایت حد نصاب تفکیک و ضوابط شهرسازی و تامین سرانه های عمومی مورد نیاز و خصوصاً عدم رعایت شبکه معابر اقدام به تفکیک کرده اند عوارضی تحت عنوان عوارض عدم رعایت ماده ۱۰۱ قانون شهرداری بر اساس قیمت منطقه ای وضع کرده است با این توضیح که مقنن در بند ۱۶ ماده ۸۰ اعلام داشته است که شورای اسلامی شهر می تواند لویحی که از طرف شهرداری جهت برقراری یا لغو عوارض شهر و یا همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام شده است را تصویب نماید و همان طوری که مستحضرید این اختیار عام بوده و تخصیص آن نیز صرفاً راجع به عوارضات ملی است در همین راستا با توجه به سیاست دولت که خودکفایی شهرداریها می باشد و خصوصاً اینکه سیاست مجلس شورای اسلامی در برنامه پنجم مبنی بر خودکفایی شهرداریها در کنار ضرورت تلاش برای افزایش فعالیت عمرانی ضرورت توجه به ردیف های درآمدی را قطعی و به همین دلیل به جهت جبران بخشی از این (قانون گریزی) که برخی از شهروندان صورت می دهند و از قبل این قانون گریزی سود سرشاری را می برند. عوارض موصوف را پیشنهاد داده است با این شرح که پس از بررسی کارشناسانه برای زمینهایی که بدون رعایت ماده ۱۰۱ قانون شهرداری و با نادیده گرفتن رعایت ضوابط و مقررات و بنا به مصالح و منافع شخصی و برخلاف مصالح عمومی اقدام به تفکیک و بعضاً سند مالکیت اخذ می نمایند. عوارض تفکیک رعایت ماده ۱۰۱ قانون شهرداری را به شورای اسلامی شهر پیشنهاد داده است و این شورا پس از بررسی کارشناسانه و با رعایت کلیه ضوابط و مقررات و اختیارات که قانونگذار تفویض کرده است و با لحاظ نمودن مسائل شرعی و قانونی خصوصاً اینکه عوارض موصوف از جمله عوارض محلی است پیشنهاد شهرداری را تصویب و در اجرای ماده ۹۰ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی شهر، پس از سیر مراحل قانونی و تایید مصوبات شورای شهر مواعد مندرج در آن جهت اجرا به شهرداری ابلاغ کرده است و شهرداری نیز در اجرای تبصره ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده قبل از ۱۵ بهمن ماه سال ۱۳۹۲ آن را در جراید کثیرالانتشار و آگهی و به اطلاع عموم رسانده و با توجه به عدم اعتراض، عوارض موصوف قطعی و قابل اجرا برای شهرداری شده است و شهرداری نیز وصول عوارض موصوف را در دستور کار اجرا قرار داده است و همان طوری که فوقاً اشاره شده است این اقدام شهرداری و شورای اسلامی حسب اختیارات تفویضی و بر مدار قانون صورت پذیرفته است از طرف دیگر عوارض موصوف جنبه عمومی داشته و تمام متقاضیان و همشهریان شده که معمولاً جهت اخذ پروانه و یا پاسخ استعلام به شهرداری مراجعه می نمایند و رعایت قوانین مطروحه (ماده ۱۰۱ قانون شهرداری) را مشمول می گردد، همچنین در صورت وارد شدن شکایت شاکی وصول حقوق شهرداری غیرممکن شده و مشکلات غیر قابل جبرانی در پی خواهد داشت.

شماره ۱۳۷۸۹/ت/۵۶۲۶۳هـ

۱۳۹۸/۹/۹

شماره ۲۰/۱۳۶۵۲۴

۱۳۹۸/۹/۴

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۹/۳ به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد تبصره ماده (۲۵) قانون حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۹۶، آیین نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون حمایت از حقوق معلولان

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

- ۱- وزارت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
- ۲- سازمان: سازمان بهزیستی کشور.
- ۳- قانون: قانون حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۹۶ -
- ۴- افراد دارای معلولیت شدید و خیلی شدید: افراد موضوع بند (الف) ماده (۱) قانون که توسط کمیسیون پزشکی - توانبخشی تعیین نوع و تعیین شدت معلولیت سازمان، دارای معلولیت شدید و خیلی شدید شناخته شده اند.
- ۵- اولیا: پدر و مادر یا سرپرست قانونی فرد دارای معلولیت شدید و خیلی شدید که عهده دار پرداخت هزینه های مترتب بر معلولیت وی هستند.
- ۶- حقوق، مزایا و دستمزد مشمول مالیات: حقوق، مزایا و دستمزد موضوع ماده (۸۳) قانون مالیات های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ -

ماده ۲- پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق، مزایا و دستمزد مشمول مالیات یکی از اولیای افراد دارای معلولیت شدید یا خیلی شدید اعم از اینکه در منزل یا مراکز نگهداری یا بیمارستان نگهداری شوند، مطابق شرایط این آیین نامه از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۳- سازمان موظف است پس از تعیین نوع و شدت معلولیت افراد دارای معلولیت، به درخواست یکی از اولیا و حسب بررسی های صورت گرفته و تأیید مراتب، گواهینامه ای شامل موارد زیر را صادر کند:

- ۱- تأیید شدت معلولیت توسط کمیسیون پزشکی - توانبخشی تعیین نوع و تعیین شدت معلولیت سازمان.
- ۲- مشخصات کارفرما و محل اشتغال.
- ۳- تأیید مسئولیت پرداخت هزینه های مترتب بر فرد دارای معلولیت توسط یکی از اولیای متقاضی.

تبصره ۱- معافیت موضوع این آیین نامه صرفاً در مورد یکی از اولیای شاغل که گواهینامه یادشده به نام وی صادر شده است، اعمال خواهد شد.

تبصره ۲- کلیه اقدامات مربوط به فرایند تقاضا، صدور گواهینامه و ارسال آن به اداره امور مالیاتی مربوط از طریق سامانه های الکترونیکی دستگاه های ذی ربط انجام خواهد شد.

ماده ۴- کارفرما مکلف است پس از صدور گواهینامه موضوع ماده (۳) این آیین نامه در زمان پرداخت حقوق، مزایا و دستمزد، با ضمیمه کردن اسناد مربوط به فهرست حقوق پرداختی، معافیت مذکور را براساس مقررات، در درآمد مشمول مالیات حقوق مشمولین این آیین نامه، اعمال کند.

تبصره - در صورت عدم اعمال معافیت، فرد مشمول می تواند با ارائه مدارک مربوط و با رعایت مقررات موضوع ماده (۲۴۲) اصلاحی قانون مالیات های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰، درخواست استرداد اضافه پرداختی مالیات مذکور را به اداره امور مالیاتی ذی ربط ارائه کند.

ماده ۵- در صورت زوال شرایط معافیت اعم از کاهش یا رفع معلولیت، قطع پرداخت هزینه های مترتب بر معلولیت فرد یا فوت فرد معلول به اظهار اولیا یا اطلاع یافتن سازمان، اولیای مشمول معافیت موضوع این آیین نامه موظفند مراتب را به سازمان و کارفرما اعلام کنند و سازمان نیز مکلف است موضوع را جهت لغو معافیت مذکور به اداره امور مالیاتی ذی ربط اعلام نماید.

تبصره - کارفرما مکلف است پس از اعلام سازمان در خصوص تغییرات موضوع ماده (۴) این آیین نامه، نسبت به قطع اعمال معافیت مذکور اقدام و برابر مقررات، مالیات تعلق گرفته را کسر و به اداره امور مالیاتی ذی ربط پرداخت کند.

ماده ۶- معافیت موضوع این آیین نامه برای درآمدهای موضوع تبصره های (۱) و (۲) الحاقی ماده (۸۶) قانون مالیات های مستقیم - مصوب ۱۳۹۶ - قابل اعمال خواهد بود. معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

شماره ۵۴۸۹۰/۱۱۵۵۱۳

۱۳۹۸/۹/۱۲

اصلاح ماده (۴) اساسنامه شرکت عمران شهر جدید ایوانکی

وزارت راه و شهرسازی

نظر به اینکه در ماده (۴) اساسنامه شرکت عمران شهر جدید ایوانکی موضوع تصویب نامه شماره ۴۰۰۶۰/ت/۵۴۸۹۰هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۶، عبارت «ده هزار سهم» به صورت عبارت «یکصد سهم» تحریر شده است، مراتب برای اصلاح اعلام می شود.

دبیر هیأت دولت - حسین سیمایی صراف

جناب آقای دکتر مجید اکبرپور

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

در اجرای مصوبه جلسه ۵۴ شورای عالی فضای مجازی و آیین نامه داخلی کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیکی به پیوست متن مصوبات هفتمین جلسه کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیکی جهت انتشار در روزنامه رسمی کشور ارسال می گردد.

دبیر شورا و رییس کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیکی - رضا باقری اصل

مصوبات جلسه هفتم کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیک کشور

مصوبه شماره یک

در اجرای ماده ۵ آیین نامه اجرایی بند «ث» ماده ۶۷ قانون برنامه ششم توسعه کشور مصوب شورای عالی فضای مجازی مبنی بر ممنوع بودن انجام استعلام مکتوب از تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۲ بین دستگاه های اجرایی و ضرورت انجام این استعلامات به صورت الکترونیکی و از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات، کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیکی کشور به موجب اختیارات مصرح تعیین شده توسط شورای عالی فضای مجازی مصوب نمود دستگاه های اجرایی اقدامات لازم به شرح زیر معمول نمایند:

- ۱- کلیه دستگاه های اجرایی موظفاند فهرست درخواست و پاسخ به استعلام های خود از سایر دستگاه های اجرایی را مطابق کاربردگ نمونه پیوست شامل اقلام اطلاعاتی (نوع داده ها و اقلام داده های مورد نیاز تبادل، مبانی حقوقی استعلام، تعیین پایگاه استعلام) به دبیرخانه اعلام نمایند.
- ۲- برای آن دسته از استعلام هایی که به دلایلی تا قبل از تاریخ تعیین شده توسط شورای عالی فضای مجازی امکان ارائه به صورت الکترونیکی مقدور نباشد، با ذکر دلایل و مستندات کافی درخواست استمهال خود را جهت بررسی به کارگروه ارائه نمایند.
- ۳- دبیرخانه مکلف است ممنوعیت استعلام مکتوب را ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ این مصوبه به کلیه دستگاه های اجرایی قوای سه گانه و نهادهای مشمول اعلام و درخواست های استمهال واصله از دستگاه ها را ضمن بررسی کارشناسی مدت زمان استمهال پیشنهادی را جهت تصمیم گیری به کارگروه ارائه نماید.

مصوبه شماره دو

پیرو درخواست شرکت ملی پخش و پالایش و بیمه مرکزی برای ارائه اطلاعات خودروهای اسقاط شده به منظور اعمال آثار حقوقی اسقاط مقرر شد تا نماینده نیروی انتظامی ج.ا.ا. با همکاری نمایندگان وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات بررسی لازم در خصوص نحوه ارائه سرویس مذکور را مبتنی بر داده های پایگاه اطلاعات پایه وسایط نقلیه را انجام و به کارگروه جهت اتخاذ تصمیم ارائه دهند.

مصوبه شماره سه

پیرو درخواست مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در خصوص دریافت فهرست اشخاص (حقیقی یا حقوقی) ممنوع المعامله مقرر شد تا در جلسه ای که در دبیرخانه با حضور نماینده محترم قوه قضاییه و مرکز توسعه تجارت الکترونیکی و مرکز فناوری اطلاعات قوه قضاییه تشکیل می شود نحوه ارائه سرویس تعیین و به کارگروه اعلام نمایند.

مصوبه شماره چهار

با توجه به درخواست مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در خصوص تأمین کنندگان سامانه تدارکات الکترونیکی دولت و سایر سامانه های این مرکز و ایجاد سرویس تطبیق مقام تشخیص و صاحبان امضای مجاز دستگاه اجرایی مقرر شد:

- ۱- سرویس پروانه فعالیت صنفی، مرکز امور اصناف و بازرگانان برای سامانه های تدارکات الکترونیکی دولت و ای نماد مورد تأیید قرار گرفت. مقرر شد نحوه ارائه سرویس با نمایندگان دستگاه های ذی ربط تدوین و به کارگروه ارائه شود.
- ۲- برای سرویس مورد نیاز (کارمند ایران) از سازمان امور اداری و استخدامی مقرر شد تا جلسه ای با حضور نمایندگان سازمان اداری و استخدامی (شامل نماینده سازمان در کارگروه، رئیس مرکز فناوری اطلاعات و رئیس امور مربوطه) و مرکز توسعه تجارت الکترونیک برای ارائه سرویس صاحبان امضای مجاز دستگاه های اجرایی برگزار و نحوه اجرایی شدن این سرویس تدوین و به کارگروه ارائه شود.
- ۳- در خصوص ارتباط سامانه ستاد با پایگاه ملی معاملات و قراردادهای و همچنین سامانه ساجات مقرر شد تا جلسه ای در دبیرخانه با حضور نمایندگان سازمان برنامه و بودجه (واحد فناوری و امور مربوطه) و مرکز توسعه تجارت الکترونیکی برگزار و نحوه اجرایی شدن این سرویس تدوین و به کارگروه ارائه شود.

شماره ۱۶۱۵۲۷

جناب آقای دکتر اکبر پور

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

به پیوست «آیین‌نامه ایمنی در جایگاه‌های عرضه سوخت»، تدوین شده در شورای عالی حفاظت فنی موضوع ماده ۸۶ قانون کار، منضم به لوح فشرده آن که به استناد تبصره (۱) ماده مذکور که در مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۲ به توشیح و تصویب وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی رسیده است، برای درج در روزنامه رسمی کشور ارسال می‌گردد. خواهشمند است؛ دستور فرمایید، پس از درج یک نوبت در آن روزنامه، نسبت به ارسال دو نسخه از آن حاوی آیین‌نامه چاپ شده به این وزارتخانه اقدام نمایند. معاون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - حاتم شاکرمی

آیین‌نامه ایمنی در جایگاه‌های عرضه سوخت

به استناد مواد (۸۵) و (۸۶) قانون کار جمهوری اسلامی ایران، با هدف ایمن‌سازی محیط کار در جایگاه‌های عرضه سوخت و پیشگیری از حوادث ناشی از کار، «آیین‌نامه ایمنی در جایگاه‌های عرضه سوخت» که در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۱۴ شورای عالی حفاظت فنی تدوین و توسط آن شورا پیشنهاد شده است، به شرح زیر تصویب می‌گردد.

آیین‌نامه ایمنی در جایگاه‌های عرضه سوخت

فصل اول - کلیات:

ماده ۱- تعاریف:

- جایگاه عرضه سوخت:
- تأسیساتی است که انواع سوخت اعم از گاز طبیعی فشرده و یا سوخت مایع مانند گازوئیل، بنزین و گاز مایع را برای وسایل نقلیه موتوری عرضه و توزیع می‌نماید.
- جایگاه سوخت ساحلی/ دریایی:
- جایگاه توزیع سوخت مستقر در ساحل و یا مجاور آن، اسکله، لنگرگاه یا یک بارانداز شناور که سوخت را به داخل باک شناورهای دریایی توزیع می‌نماید.
- مرجع صدور مجوز جایگاه:
- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، زیر مجموعه وزارت نفت است که نسبت به صدور مجوزهای لازم برای احداث، بهره‌برداری، تعمیر و نگهداشت جایگاه اقدام می‌کند.
- مالک جایگاه (جایگاه‌دار):
- شخص حقیقی یا حقوقی است که برای ساخت و بهره‌برداری جایگاه عرضه سوخت، سرمایه‌گذاری نموده و مالکیت آن را بر عهده دارد؛ مالک جایگاه می‌تواند بهره‌بردار نیز باشد.
- بهره‌بردار:
- شخص حقیقی یا حقوقی که با اخذ مجوز بهره‌برداری از مرجع صدور مجوز جایگاه، مسئولیت ایمنی، بهره‌برداری، تعمیرات، نگهداری و عرضه سوخت در جایگاه را بر عهده دارد. کارفرما می‌تواند مالک جایگاه و یا بهره‌بردار باشد.
- کارگر مجرب:
- کارگری که از آموزش، دانش فنی، مهارت و تجربه لازم برای نظارت یا انجام کار ایمن در امور محوله برخوردار باشد.
- کارگر مجاز:
- کارگر مجربی است که دارای مجوزهای معتبر، کتبی و رسمی از مراجع دارای صلاحیت برای انجام کار مشخص است.
- گاز طبیعی:
- مخلوط گازی شکل از ترکیبات هیدروکربنی که متان اصلی‌ترین آن و معمولاً شامل دیگر ترکیبات مانند اتان، پروپان و هیدروکربن‌های سنگین‌تر و برخی گازهای غیرقابل اشتعال مانند نیتروژن و دی‌اکسیدکربن است؛ گاز طبیعی همچنین می‌تواند شامل اجزای دیگر و یا مواد آلاینده مانند گوگرد یا دیگر ترکیبات شیمیایی باشد.
- گاز طبیعی فشرده:
- گازی طبیعی است که به منظور مصرف سوخت در وسایل نقلیه موتوری؛ فشرده، ذخیره و عرضه می‌شود.
- سوخت مایع:
- مایعی است که به منظور مصرف سوخت در وسایل نقلیه موتوری، ذخیره و عرضه می‌شود.
- تأمین‌کننده تجهیزات:
- شخصی حقوقی است که مسئولیت طراحی، تأمین، تحویل و ارائه خدمات پس از فروش و ایمنی تجهیزات جایگاه را بر عهده دارد و باید مورد تأیید مرجع صدور مجوز جایگاه باشد.

۱۳۹۸/۹/۳

۱۲. شرکت تعمیر و نگهداشت:

شخصی حقوقی که از مرجع صدور مجوز برای انجام تعمیرات و نگهداری تجهیزات جایگاه مجوزهای لازم را اخذ نموده باشد.

۱۳. کمپرسور:

دستگاهی است که طی مراحل مختلف، موجب فشرده سازی گاز طبیعی می‌گردد.

۱۴. دیسپنسر:

دستگاهی که «سوخت مایع» مانند بنزین و گازوئیل و یا «سوخت گازی شکل» مانند گاز طبیعی را توزیع کرده و تحویل می‌دهد؛ این دستگاه هم‌زمان حجم و قیمت سوخت را اندازه‌گیری نموده و می‌تواند یک یا چند نوع سوخت را جداگانه تحویل دهد.

۱۵. ظرف مخصوص حمل سوخت مایع:

مخزن مورد تأیید مراجع صلاحیت‌دار با ظرفیت کمتر یا مساوی بیست (۲۰) لیتر که با در فنی حفاظدار تجهیز و به گونه‌ای طراحی شده که با قرار گرفتن در معرض آتش، فشار داخلی خود را به صورت ایمن رها سازد.

۱۶. وسیله جداشونده:

کوپلینگی است که در محل‌های خاص نصب شده و در مواقع ضروری باعث جدایش می‌شود؛ شیر خود مسدودکننده باید بتواند به صورت خودکار قسمت جدا شده را آب‌بندی نماید.

۱۷. اتاقک تجهیزات (کانوپی):

سازه‌ای است دارای مقاومت مکانیکی مشخص و مقاوم در برابر آتش که تجهیزات را در برابر عوامل محیطی محافظت می‌نماید و ضمن کاهش انتشار صدا، سهولت در حمل و نقل تجهیزات و ایمنی آن‌ها را سبب می‌شود.

۱۸. شیر قطع اضطراری:

شیری که برای قطع جریان سریع سوخت در مواقع اضطراری استفاده می‌شود و معمولاً با حرکت ربع دور (چرخش ۹۰ درجه‌ای) از وضعیت کاملاً باز به وضعیت کاملاً بسته در می‌آید.

۱۹. سامانه‌های آشکارساز:

یک یا چند حسگر قادر به شناسایی نشت گاز، دود، شعله و حرارت به میزان و درصد معین است و سامانه‌های هشداردهنده و ایمنی را فعال می‌کند.

۲۰. مخزن ذخیره میانی:

یک یا چند مخزن تحت فشار که به منظور ذخیره‌سازی گاز طبیعی فشرده در جایگاه‌های عرضه سوخت گاز طبیعی فشرده، بکار می‌رود.

۲۱. فشار ترکیب‌گی:

فشاری که از حداکثر میزان فشار مجاز قطعات بیشتر بوده و باعث تخریب شده و در نتیجه منجر به خروج سیال از تجهیزات می‌گردد.

۲۲. سیلندر:

مخزن تحت فشاری است که برای ذخیره گاز طبیعی فشرده یا گاز مایع استفاده می‌شود.

۲۳. شیلنگ توزیع‌کننده:

وسیله لوله‌ای شکل، مقاوم و قابل انعطاف است که برای انتقال انواع سوخت مایع و گاز استفاده می‌گردد.

۲۴. شیلنگ تخلیه:

وسیله لوله‌ای شکل، مقاوم و قابل انعطاف است که سوخت مایع را از تانکر حمل به‌مخازن جایگاه منتقل می‌نماید.

۲۵. ذخیره سیار یا تیوب تریلر:

چندین سیلندر یا مخزن با منضمت مربوطه که روی وسیله نقلیه یا تریلر نصب شده‌اند و جهت تأمین سوخت مایع و گاز برای مصارف خانگی، صنعتی و یا خودرویی به‌کار می‌روند.

۲۶. کانال تأسیسات، ترانشه:

مجربایی است که لوله‌های گاز، لوله‌های تأسیسات، کابل‌های برق و سایر موارد از آن عبور می‌کند.

۲۷. منطقه خطر:

منطقه‌ای است که در آن ترکیبات قابل انفجار وجود دارد یا انتظار چنین شرایطی به دفعات ممکن باشد.

۲۸. منطقه بی‌خطر:

محدوده‌ای که در آن وجود گاز قابل انفجار به میزانی که باید ملاحظات ویژه‌ای در ساخت، نصب و استفاده از تجهیزات رعایت شود، انتظار نمی‌رود.

۲۹. ناحیه:

ناحیه یا زون، منطقه خطرناکی است که برحسب مدت زمان وجود شرایط ترکیبات قابل انفجار در آن و بر اساس میزان تکرار این شرایط، طبقه‌بندی می‌گردد.

۳۰. ناحیه صفر:

ناحیه‌ای است که در آن ترکیبات قابل انفجار به طور دائم وجود دارد یا انتظار می‌رود که برای مدت زمان طولانی موجود باشد و یا چنین شرایطی به دفعات زیاد در دوره‌های کوتاه مدت رخ دهد.

۳۱. ناحیه یک:

ناحیه‌ای است که در طی کار عادی، می‌توان وجود متناوب یا گه‌گاه ترکیبات قابل انفجار را انتظار داشت.

۳۲. ناحیه دو:

ناحیه‌ای است که در طی دوره کار عادی، وجود ترکیبات قابل انفجار انتظار نمی‌رود و یا چنین شرایطی به دفعات بسیار کم و در مدت زمان کوتاه رخ دهد.

۳۳. پناهگاه:

اتاقکی است که برای محافظت مخزن سوخت مایع ساخته شده و در برابر آتش مقاوم است.

۳۴. مخازن دفنی:

به مخازن فلزی اطلاق می‌شود که برای ذخیره سوخت مایع بکار می‌رود. این مخازن در زیر سطح زمین قرار گرفته و اطراف آن به وسیله ماسه بادی پر می‌گردد تا از نفوذ رطوبت به بدنه فلزی مخزن پیشگیری بعمل آید.

ماده ۲- هدف و دامنه شمول:

این آیین‌نامه با هدف ایمن‌سازی محیط کار در جایگاه‌های عرضه سوخت و پیشگیری از حوادث ناشی از کار تهیه شده و در کلیه جایگاه‌های عرضه سوخت مشمول ماده ۸۵ قانون کار جمهوری اسلامی ایران، لازم‌الاجرا است.

فصل دوم:

الف - مقررات عمومی:

ماده ۳- مسئولیت ایمنی در جایگاه عرضه سوخت بر عهده کارفرما است و کارفرما مکلف به رعایت مصوبات شورای عالی حفاظت فنی و دیگر قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ایمنی و حفاظتی بوده و باید از مراجع ذیربط، مجوزهای مرتبط را دریافت نماید. رعایت موارد فوق نافی قوانین، مقررات و الزامات وزارت نفت، سازمان ملی استاندارد ایران و دیگر سازمان‌های مرتبط نبوده و کارفرما ملزم به رعایت آن‌ها است.

ماده ۴- وزارت نفت مرجع صدور مجوزهای احداث، بهره‌برداری ایمن و تعمیرات اساسی مربوط به ساختمان‌ها، مخازن، لوله‌کشی‌ها و سایر تاسیسات جایگاه‌های عرضه سوخت است.

ماده ۵- کارفرما مکلف است در طراحی و اجرای جایگاه عرضه سوخت چند منظوره که علاوه بر گاز طبیعی؛ دیگر سوخت‌ها مانند گازوئیل، بنزین و گاز مایع را نیز عرضه می‌نماید؛ اصول ایمنی را بر اساس مخاطرات ناشی از هر سوخت رعایت کند.

ماده ۶- کارفرما مکلف است، نسبت به بکارگیری مسئول ایمنی دارای تأیید صلاحیت، مطابق با آیین‌نامه بکارگیری مسئول ایمنی در کارگاه‌ها، اقدام نماید.

ماده ۷- تعمیر تجهیزات جایگاه عرضه سوخت، باید با مجوز مسئول ایمنی و تأیید کارفرما و توسط شرکت تعمیر و نگهداشت معتبر، با رعایت دستورالعمل‌های شرکت سازنده و به روش ایمن انجام پذیرد و یک نسخه از گواهینامه مربوطه و شرح عملیات در جایگاه ثبت و ضبط گردد.

ماده ۸- تجهیزات جایگاه عرضه سوخت باید به گونه‌ای نصب گردد که کارگران مجاز، همواره دسترسی ایمن به محل این تجهیزات را داشته باشند.

ماده ۹- ورود کارگران مجاز، به داخل مخازن جایگاه عرضه سوخت باید با تأیید کارفرما، اخذ مجوز از مسئول ایمنی و رعایت دستورالعمل‌های ایمنی و اجرایی شرکت سازنده و با وسایل حفاظت فردی متناسب با نوع فعالیت انجام گیرد.

ماده ۱۰- کارفرمای جایگاه عرضه سوخت مکلف است، به طور مستمر نسبت به انجام مدیریت ریسک اقدام و سوابق و مستندات مرتبط را در پرونده جداگانه‌ای در محل جایگاه عرضه سوخت، ثبت و نگهداری نماید.

ماده ۱۱- کارفرما مکلف است الزامات و استانداردهای فواصل بین ساختمان‌ها، تاسیسات، تجهیزات، محل تخلیه سوخت، محل تردد کارگران، افراد عادی و خودروها را در طراحی و ساخت جایگاه‌ها رعایت نماید.

ماده ۱۲- رعایت قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار مصوب شورای عالی حفاظت فنی برای ساختمان‌ها و تاسیسات جانبی جایگاه عرضه سوخت مانند دفاتر، انبارها، رستوران، فروشگاه، پارکینگ، نمایشگاه، تعمیرگاه‌ها و دیگر قسمت‌ها توسط کارفرمایان الزامی است.

ماده ۱۳- مسیرهای تردد کارگران و افراد متفرقه در جایگاه عرضه سوخت باید از محل عبور تانکرها و تریلرهای سوخت‌رسانی مجزا و با رعایت فاصله ایمن باشد.

ماده ۱۴- در صورتیکه محوطه داخلی جایگاه عرضه سوخت برای حصاربندی نیاز به دیوار، فنس و یا موارد مشابه داشته باشد، کارفرما باید با توجه به محل نصب تجهیزات، یک راه خروج اضطراری، علاوه بر مسیر ورود و خروج اصلی تعبیه نماید.

ماده ۱۵- استفاده از تجهیزات ضد انفجار مناسب در مناطق با احتمال وجود گاز قابل انفجار، الزامی است.

ماده ۱۶- در جایگاه عرضه سوخت که احتمال تجمع گازهای قابل احتراق وجود دارد، استفاده از تجهیزات گرمایشی یا بخاری با شعله باز، آفرودختن هرگونه آتش و یا شعله، استفاده از کبریت، فندک، مصرف دخانیات و موارد مشابه، ممنوع است.

ماده ۱۷- کارفرما مکلف است با حفظ‌هایی مانند فنس، دیوار و نظایر آن‌ها که از جنس مواد غیرقابل اشتعال، مقاوم به آتش یا خود اطفاء، از دسترسی افراد غیرمجاز به محوطه‌های عملیاتی، جز در محوطه سوخت‌گیری به خودروها، ممانعت بعمل آورد.

ماده ۱۸- نصب حفاظ‌های مقاوم و دیگر وسایل ایمنی برای محافظت از تجهیزات، مخازن، تاسیسات و سوخت‌رسانی که در معرض آسیب‌های ناشی از برخورد وسایل نقلیه قرار دارند، الزامی است.

ماده ۱۹- کلیه دستگاه‌ها، تجهیزات و تاسیسات عرضه سوخت باید کاملاً سالم، بدون نشی، شکستگی، پوسیدگی و یا ایرادات فنی باشند.

ماده ۲۰- نازل دستگاه توزیع‌کننده سوخت، باید سالم و مجهز به قطع‌کن جریان باشد به نحوی که در زمان سوخت‌گیری و به محض پر شدن باک، جریان نازل سوخت قطع گردد.

ماده ۲۱- کف قسمت‌های مختلف جایگاه عرضه سوخت باید به نحوی شیب‌بندی شود تا جمع‌آوری و تخلیه آب، سوخت یا پساب به سهولت امکان‌پذیر باشد؛ همچنین کف محوطه، اتاق‌ها، محل مخازن، اتاق ژنراتور باید با مصالح غیرلغزنده و قابل شستشو پوشیده شده و همواره نظافت گردد و مطابق مقررات سازمان حفاظت محیط زیست، دارای کانالی برای جمع‌آوری و انتقال ایمن پساب حاصل به بیرون از جایگاه باشد.

ماده ۲۲- تأمین و ایجاد جایگاه کار ایمن برای دسترسی و استقرار کارگر در بالای مخازن ضروری است.

ماده ۲۳- دریچه ورودی به داخل جایگاه محل استقرار مخازن زمینی سوخت به‌منظور پیشگیری از نفوذ و راهیابی آب باران، سیالات و موارد مشابه، باید با رعایت اصول ایمنی و کمی بالاتر از سطح زمین نصب و به سیستم اتصال زمین متصل گردد.

ماده ۲۴- کلیه مخازن برای مشاهده میزان موجودی سوخت و دمای آن، باید مجهز به سطح‌سنج و دماسنج از هر دو نوع الکترونیکی و مکانیکی باشند.

ماده ۲۵- مخازن ذخیره سوخت باید مجهز به سیستم جمع‌آوری گازهای حاصله باشند تا از تجمع و یا انتشار گاز جلوگیری به عمل آید.

ماده ۲۶- تمام اتصالات، متعلقات، تجهیزات و همچنین در منهول مخازن باید کاملاً آب‌بندی یا گازبندی باشند.

ماده ۲۷- کف محل تخلیه سوخت، سوخت‌گیری و توزیع‌کننده‌ها باید کاملاً تراز بوده و سطح بتن آن سالم باشد.

ماده ۲۸- نوار هشداری باید حداقل ۱۵ سانتی متر زیر سطح زمین و دقیقاً بالای خط لوله و در امتداد کل طول لوله قرار داده شود، تا هشداری برای زمان حفاری باشد.

ماده ۲۹- برای پیشگیری از آسیب و صدمه به سیستم لوله‌کشی باید سطوح جانبی کانال‌ها و مواد پرکننده داخل آن، عاری از سنگ‌های با لبه تیز باشد و اطراف لوله با لایه‌ای از ماسه به ضخامت ۱۵ سانتی‌متر پوشانده شود.

ماده ۳۰- در جایگاه‌های عرضه سوخت داخل ساختمان، تردد و توقف وسایل نقلیه فقط برای سوخت‌گیری مجاز است.

ماده ۳۱- کارفرما مکلف است، لوله‌های تهویه خروجی را به نحوی ایمن نصب نماید که برابر مقررات سازمان حفاظت محیط زیست، عمل تخلیه گاز در جهت بالا انجام شود. ضمناً دهانه خروجی باید به‌گونه‌ای قرارگیرد تا گازهای قابل اشتعال نتوانند در یک محل تجمع یافته یا وارد ساختمان‌ها شوند.

ماده ۳۲- کارفرما مکلف است برای انجام بازرسی‌های روزانه، دوره‌ای و برای تعمیر و نگهداری مخزن و متعلقات آن، فضای کافی به میزان حداقل ۶۰ سانتی متر، در اطراف مخزن (جز مخازن دفنی) با دیوارها ایجاد نماید.

ماده ۳۳- مخازن دفنی و سایر مخازنی که در پناهگاه و زیرزمین قرار دارند باید درون یک محفظه جمع‌آوری سرریز قرار گیرند و از طریق اتصالاتی که آب‌بند هستند، پر شوند. اختصاص فضای مناسب در مجاورت محوطه خودرو حمل سوخت، برای دسترسی و تردد مسئولین تخلیه و کارگران، برای محفظه مذکور که حوضچه تخلیه نامیده می‌شود، الزامی است.

ماده ۴۸- کارفرما مکلف است به منظور تأمین ایمنی جایگاه و کارگران و افراد حاضر، دستورالعمل‌های مقابله با شرایط اضطراری و روش‌های مدیریت حوادث در این شرایط را در مکان‌هایی که به سهولت قابل دیدن باشد، نصب نماید. نصب این برچسب‌ها در محل دفتر اپراتور یا سرپرست جایگاه عرضه سوخت، کمپرسورها و توزیع کننده‌ها الزامی است.

ماده ۴۹- کارفرما و کارگران جایگاه عرضه سوخت، باید آموزش‌های لازم در مورد نحوه بهره‌برداری ایمن از جایگاه عرضه سوخت را مطابق آیین‌نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان "فرا گرفته و مدارک مرتبط را در پرونده‌ای جداگانه در جایگاه ثبت و نگهداری نمایند.

ج - برق و سیستم اتصال به زمین:

ماده ۵۰- اخذ تأییدیه‌های لازم در خصوص آزمون سیستم اتصال به زمین و حفاظت در برابر صاعقه برای کلیه دستگاه‌ها، تجهیزات و تأسیسات برقی جایگاه عرضه سوخت و قسمت‌های در معرض برق‌دار شدن و یا احتمال برخورد صاعقه مطابق با آیین‌نامه سیستم اتصال به زمین الزامی است.

ماده ۵۱- کلیه وسایل و تجهیزات برقی، توزیع کننده‌ها، کلید و پرزها، مخازن تحت فشار و موارد مشابه، باید مجهز به سیستم اتصال زمین بوده و همچنین در محل تخلیه تریلر، محوطه مخازن، محوطه عرضه سوخت و دیگر قسمت‌های با احتمال وجود گاز قابل احتراق، این وسایل باید از نوع ضد انفجار و مطابق استانداردهای مرتبط باشند.

ماده ۵۲- تابلوهای اصلی برق علاوه بر رعایت مفاد آیین‌نامه حفاظتی تأسیسات الکتریکی در کارگاه‌ها، باید مجهز به آمپر متر و ولت متر نیز باشند.

ماده ۵۳- به هنگام قطع جریان برق و یا وجود اشکال در سیستم، باید جریان گاز به صورت خودکار، ایمن و فوری قطع شده و سیستم‌های عرضه سوخت جایگاه، از مدار خارج شود. راه‌اندازی و فعال‌سازی مجدد این سیستم باید توسط کارگران مجاز و به صورت دستی و با اطمینان کامل از برطرف شدن شرایط اضطراری انجام شود ولی تا قبل از آن، سیستم انتقال و عرضه باید در حالت قطع باقی بماند.

ماده ۵۴- کلیدهای فشاری قطع اضطراری تجهیزات عرضه گاز طبیعی فشرده و سوخت مایع، باید به سهولت در نقاط مختلف جایگاه در دسترس کارگران باشد تا به محض فشرده شدن این کلیدها، عملکرد تمام تجهیزات مربوط به گاز طبیعی فشرده و سوخت مایع، به جز سیستم‌های روشنایی، آشکار ساز و تشخیص عیب، قطع گردد.

ماده ۵۵- ادوات قطع اضطراری جریان برق، باید مستقیماً جریان برق موتور پمپ‌ها را قطع نماید. راه‌اندازی مجدد و برگشت به حالت اولیه فقط به صورت دستی و با سوییچ اصلی باید امکان‌پذیر باشد. این قطع‌کن‌ها باید با یک نشانه‌گذاری رنگ قرمز مورد تأیید، مانند "قطع کن اضطراری پمپ"، مشخص شوند.

ماده ۵۶- کلیدهای قطع اضطراری دستی که در زمان خرابی تجهیزات عرضه سوخت، با دست فعال می‌شوند باید نزدیک کمپرسور و بر روی قسمت‌های پایه، محفظه، نزدیک توزیع کننده و داخل دفتر اداری نصب شوند؛ در صورت وجود چند کمپرسور، باید همه دستگاه‌ها هم‌زمان با عملکرد یک کلید قطع اضطراری، متوقف شده و جریان سوخت قطع گردد.

ماده ۵۷- کانال‌های تأسیساتی و مجراهایی که لوله‌های گاز و تأسیسات، کابل‌های برق و سایر موارد از آن عبور می‌کنند، باید توسط درپوش و دال‌های بتنی سالم پوشانده و احتمال تجمع گاز در آن‌ها وجود نداشته باشد؛ همچنین داخل کانال و اطراف لوله‌ها باید به وسیله ماسه بادی پر شده تا از تماس کابل‌های برق با لوله‌های سوخت خودداری گردد.

ماده ۵۸- قسمت‌های برق‌دار مانند ترمینال‌ها و یا اجزای الکترونیکی باید مطابق آیین‌نامه حفاظتی تأسیسات الکتریکی در کارگاه برای پیشگیری از تماس غیرعمدی در حین کار، با حفاظی که دارای متن اخطاری و قابل برداشتن است، محافظت شوند.

ماده ۵۹- جایگاه عرضه سوخت باید مجهز به وسایلی برای وصل سیستم اتصال به زمین به تیوب تریلر و یا واحدهای ذخیره سیار باشد؛ متصدیان تخلیه سوخت، مکلفند قبل از وصل شیلنگ تخلیه سوخت نسبت به نصب سیستم اتصال به زمین اقدام نمایند. این کابل‌ها به منظور اتصال صحیح باید عاری از رنگ، گل و لای، زنگ زدگی و آلودگی‌های دیگر باشند.

د - اعلام و اطفای حریق:

ماده ۶۰- جایگاه عرضه سوخت مطابق با آیین‌نامه "پیشگیری و مبارزه با آتش‌سوزی در کارگاه‌ها" باید از تعداد کافی وسایل اعلام و اطفای حریق متناسب با نوع عرضه سوخت و با امکان دسترسی سریع و آسان به این تجهیزات برخوردار باشد.

ماده ۶۱- کلیه عملیات تعمیر، تعویض و شارژ تجهیزات ایمنی و اطفای حریق باید از طریق مراکز مجاز و با تأیید و نظارت کارفرما و مسئول ایمنی انجام گیرد.

ماده ۶۲- کارفرما مکلف است؛ دستورالعمل‌های شرکت سازنده سیستم‌های اطفای حریق و الزامات مربوط به آن را در محل‌های مناسب از جایگاه عرضه سوخت با قابلیت مشاهده آسان، نصب نماید.

ماده ۳۴- سیستم لوله‌کشی جایگاه عرضه سوخت باید در مقابل صدمات فیزیکی و شیمیایی، تنش‌های ناشی از ضربه، لرزش، انقباض و انقباض و نشتی، حفاظت و تقویت گردد. لوله تخلیه بخارات مخزن باید علاوه بر رعایت قوانین و مقررات سازمان حفاظت محیط زیست، حداقل ۳/۶ متر از سطح زمین فاصله داشته و اگر داخل سایه‌بان یا متصل به آن باشد، حداقل ۱/۵ متر از بالاترین نقطه سایه‌بان امتداد پیدا کند.

ماده ۳۵- کف محوطه سوخت‌گیری جایگاه عرضه سوخت باید از مصالح غیرقابل احتراق ساخته و در صورت استفاده از مصالح قابل احتراق؛ باید با مصالح غیرقابل احتراق و غیرجاذب پوشش داده شود (استفاده از آسفالت برای پوشش کف، ممنوع است).

ماده ۳۶- پناهگاه مخازن سوخت باید به سیستم تشخیص گازهای قابل اشتعال که دارای وسایل هشداردهنده صوتی و تصویری (موجود در محل) و با باتری پشتیبان است، مجهز شود به نحوی که با فعال شدن آن، یک هشداردهنده صوتی در محدوده خطر همان جایگاه و در مکانی مشخص و پر از دحام به صدا درآید.

ماده ۳۷- مخازن رو زمینی باید توسط حصار پیوسته‌ای به ارتفاع حداقل ۱/۸ متر و با فاصله حداقل ۳ متر با دیگر مخازن محصور و با دری که از ورود افراد متفرقه جلوگیری کند، تجهیز شوند (حصار نباید مانع عملیات اطفای حریق شود).

ماده ۳۸- جابجایی مخازن جایگاه عرضه سوخت تنها پس از ایمن‌سازی و در حالت تخلیه کامل مجاز است.

ماده ۳۹- کارفرما مکلف است به منظور تأیید عملکرد ایمن تجهیزات انتقال و عرضه سوخت و همچنین اطمینان از عدم وجود نشتی و صحت عملکرد، مطابق با توصیه شرکت سازنده، نسبت به انجام بازرسی‌های ذیل اقدام و نتایج آن را ثبت و در دفتر جایگاه، بایگانی نماید تا در صورت درخواست مراجع دارای صلاحیت در اختیار آن‌ها قرار گیرد.

الف - بازرسی از توزیع کننده‌های سوخت و متعلقات آن شامل نازل، شیر نازل، قطعه جداشونده، شیلنگ، هرزگرد شیلنگ، شیر قطع جریان برای شناسایی نشانه‌های آسیب، نشتی، خوردگی یا آسیب‌های جوی.

ب - بازرسی از محوطه تخلیه و همچنین بازبینی اتصالات و قطعات و اجزای انتقال‌دهنده سوخت.

ماده ۴۰- تعمیرات موردی فقط توسط کارگران مجاز باید صورت گیرد و قبل از شروع عملیات، باید اقدامات پیشگیرانه ذیل برای تجهیزاتی که احتمال رهاسازی یا احتراق مایعات در آنها وجود دارد، انجام گیرد:

الف - جریان برق تجهیزات سوخت‌رسانی، پمپ‌ها و تمامی مدارهای کنترلی باید از تابلو برق اصلی قطع گردد.

ب - شیر قطع کن اضطراری توزیع کننده باید در حالت بسته قرار گیرد.

پ - ممانعت از نزدیک شدن وسایل نقلیه و افراد متفرقه به فاصله ۶ متری از دستگاه سوخت رسانی الزامی است.

ماده ۴۱- تخلیه سوخت از خودروی سوخت‌رسان باید با حضور دائم راننده خودرو تا زمان اتمام عملیات تخلیه و منوط به استقرار خودرو درون محوطه مخصوص تخلیه مجاز است (این الزامات در مورد تجهیزات عرضه سوخت درون ساختمان کاربرد ندارند).

ماده ۴۲- جابجایی سوخت مایع با ظروف معمولی و غیراستاندارد توسط کارفرما، کارگران جایگاه و دیگر اشخاص ممنوع است؛ همچنین برای پیشگیری از ریزش و پاشش سوخت مایع هر گونه جابجایی آن فقط با استفاده از ظروف مخصوص و محفظه اطمینان، مجاز است.

ماده ۴۳- استقرار محل اسکان در بالای محل عرضه سوخت ممنوع است.

ماده ۴۴- مخازن رو زمینی باید از تعادل و پایداری کامل برخوردار بوده و حداقل ۱۵ سانتی متر از سطح زمین ارتفاع داشته تا از خوردگی قسمت پایین مخزن به واسطه تماس با زمین جلوگیری به عمل آید.

ماده ۴۵- کارفرما مکلف است اتفاقی را که مجهز به وسایل سرمایش، گرمایش و کمد لباس باشد برای استراحت کارگران اختصاص دهد و استفاده از اتاق برق یا سایر مکان‌های غیرایمن برای استراحت کارگران، آبدارخانه، انبار و یا رختکن ممنوع است.

ب - مدیریت ریسک و آموزش:

ماده ۴۶- کارفرما مکلف به انجام فرآیند مدیریت ریسک در جایگاه عرضه سوخت است و باید نسبت به آموزش کارگران و کارآموزان و تهیه و تحویل تجهیزات حفاظت فردی مطابق آیین‌نامه وسایل حفاظت فردی (متناسب با نوع کار) و همچنین نظارت بر استفاده صحیح از آن‌ها اقدام نماید.

ماده ۴۷- کارفرما مکلف است؛ بر اساس آیین‌نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان و همچنین دیگر قوانین و مقررات مرتبط، در ابتدای استخدام و حین کار، علاوه بر دوره‌های آموزش الزامات ایمنی، نسبت به برگزاری روش‌ها و طرح‌های مقابله با شرایط اضطراری اقدام نماید.

ماده ۸۱- دستگاه توزیع کننده جایگاه عرضه سوخت، باید به سیستم شیلنگ جمع کن، جا نازلی و آویز مخصوص مجهز باشد. شیلنگ‌ها باید کاملاً سالم، بدون ساییدگی، زدگی و ایراد بوده و طبق دستورالعمل‌های شرکت سازنده نصب و استفاده وند؛ مجموعه شیلنگ باید از پیچ خوردگی، صدمه دیدگی، رها شدن در سطح زمین و سایش در اثر تماس با زمین، محافظت گردد.

ماده ۸۲- مجموعه شیلنگ باید طوری نصب شود که مسیر رسانایی به طور مداوم از شیلنگ به توزیع کننده برقرار بوده و از نظر الکتریکی به زمین وصل شده باشد.

فصل چهارم - جایگاه عرضه سوخت گاز طبیعی فشرده CNG:

ماده ۸۳- کارفرما مکلف است، تمهیدات لازم به منظور نظارت بر رانندگان خودرو برای پیاده کردن کلیه سرنشینان خودرو (در محل مخصوص استقرار) قبل از ورود به جایگاه عرضه سوخت گاز طبیعی فشرده را انجام دهد؛ عرضه سوخت به خودرو تنها پس از خروج کامل کلیه سرنشینان مجاز است.

ماده ۸۴- آشکارسازهای جایگاه عرضه سوخت باید مطابق دستورالعمل‌های شرکت سازنده؛ تعمیر، تعویض و نگهداری شده و در بازه زمانی حداقل سالی یکبار، بازدید، سرویس و کالیبره شوند.

ماده ۸۵- در جایگاه‌های عرضه سوخت گاز طبیعی فشرده، عملیات سوخت‌گیری باید فقط توسط کارگران مجاز انجام شود؛ سوخت‌گیری توسط راننده و یا افراد متفرقه، ممنوع است.

ماده ۸۶- تمهیدات لازم به منظور جلوگیری از تخلیه یا نشستی گاز و ایجاد جرقه، قبل از جدا شدن نازل از پرکن و موارد مشابه الزامی است.

ماده ۸۷- کانال‌های تأسیساتی زیر زمینی مخصوص عبور لوله‌های گاز طبیعی نباید با دیگر کانال‌های تأسیساتی مانند کانال‌های مربوط به لوله‌های آب، لوله‌های سوخت، کابل‌های برق و غیره مشترک باشند؛ کانال‌های روباز یا ترانشه‌های موجود در جایگاه‌های عرضه سوخت گاز طبیعی فشرده، شامل این موضوع نمی‌شوند.

ماده ۸۸- تهویه و برقراری جریان هوا به منظور جایگزین شدن هوای تازه که تحت اثر باد، اختلاف دما یا عوامل مصنوعی مانند فن یا مکنده ایجاد می‌شود، باید به گونه‌ای باشد تا نسبت به تعدیل ناحیه خطر، از ناحیه یک به ناحیه دو عمل نماید.

ماده ۸۹- جایگاه عرضه سوخت برای تشخیص و شناسایی نشت گاز طبیعی، دود، شعله و حرارت، باید مجهز به سامانه‌های آشکارساز گروهی شامل یک یا چند حس گر، با قابلیت تشخیص و فعال نمودن سامانه‌های هشداردهنده و ایمنی باشد.

ماده ۹۰- استفاده از سازه‌های فلزی ساختمان و دیگر اجزای آن مانند لوله‌ها، کانال‌ها و موارد مشابه به عنوان مسیر تخلیه شیر اطمینان، ممنوع است.

ماده ۹۱- برای تخلیه سریع و آسان گاز به خارج از فضاهای بسته، اتاقک یا ساختمان ضمن رعایت قوانین و مقررات مرتبط سازمان حفاظت محیط زیست، باید لوله‌هایی با بیش از ۳ متر ارتفاع از سطح زمین و سایر قسمت‌های عملیاتی و حداقل یک متر بالاتر از سطح ساختمان‌های مجاور در شعاع ۵ متری تعبیه گردد (جهت جریان خروجی نباید به سمت پایین یا به سمت دیگر ساختمان‌ها و تجهیزات در فاصله کمتر از ۵ متر باشد).

ماده ۹۲- لوله‌های تخلیه گاز در جایگاه عرضه سوخت باید ضمن ممانعت از ورود احتمالی هر گونه جسم خارجی به درون آن، از تجهیزات لازم به منظور خروج آب از قسمت پایین لوله تخلیه برخوردار باشد.

ماده ۹۳- نصب تجهیزات لازم برای حذف الکتریسیته ساکن در جایگاه عرضه سوخت الزامی است و باید برای مواقع اضطراری و امور تعمیراتی، امکان جداسازی خط لوله گاز طبیعی از میترینگ و جایگاه عرضه سوخت وجود داشته باشد.

ماده ۹۴- برای تردد و خروج آسان از محوطه، اختصاص حداقل یک متر فاصله در اطراف تیوب تریلرها و واحدهای ذخیره سیار، الزامی است (نحوه چیدمان مخازن باید فاصله و فضای کافی برای انجام بازرسی‌ها را فراهم نماید).

ماده ۹۵- محل استقرار تیوب تریلر یا واحدهای قابل حمل باید هموار و مسطح باشد و دو انتهای آن همیشه باز و توسط تجهیزات و علائم فیزیکی مشخص گردد.

ماده ۹۶- در زمان تخلیه سوخت، استقرار تیوب تریلر یا واحدهای سیار قابل ذخیره در خارج از مکان تعیین شده، ممنوع است؛ محل تخلیه باید کاملاً تراز بوده و به منظور پیشگیری از حرکت‌های ناخواسته یا احتمالی استفاده از گوه‌هایی برای تثبیت چرخ‌ها، الزامی است.

ماده ۹۷- در زمان عملیات تعویض تیوب تریلر یا واحدهای سیار قابل ذخیره؛ باید عرضه سوخت در جایگاه به طور کامل متوقف شود، مگر این که طبق شرایطی مانند احداث پارکینگ اختصاصی، عمل تعویض بدون تداخل با فعالیت‌های ایمنی جایگاه عرضه سوخت، قابل انجام باشد.

ماده ۹۸- محوطه ذخیره سوخت باید با روش‌های فیزیکی ایمن؛ مانند نصب نرده، حفاظ و یا حصار، از دسترس افراد غیرمجاز محافظت گردد.

ماده ۶۳- برای پیشگیری از آتش‌سوزی در ساختمان عرضه سوخت، باید جداسازی واحد توسط دیوار، پارتیشن، کف و مجموعه‌های کف و سقف با قابلیت تاب‌آوری حداقل یک ساعت در برابر آتش صورت پذیرد (تجهیزات باید به گونه‌ای باشد که احتمال تجمع و محبوس شدن مخلوط گاز و یا هوای قابل انفجار در هیچ قسمتی وجود نداشته باشد).

ه- تابلوهای هشدار و ایمنی:

ماده ۶۴- کارفرما مکلف است؛ به منظور آگاه‌سازی کارگران، علائم هشداردهنده ایمنی برای شناسایی خطرات، ریسک‌ها و همچنین روش‌های کاهش آن‌ها و موارد مشابه را به طور مشخص و واضح در معرض دید کارگران و دیگر افراد حاضر در محوطه خطر نصب نماید.

ماده ۶۵- نصب تابلو و راهنمای مسیر فرار ایمن برای مواقع اضطراری در محل‌های با قابلیت رؤیت آسان، الزامی است.

ماده ۶۶- در مجاورت تأسیسات جایگاه عرضه سوخت و در نزدیکی کمپرسورها، توزیع کننده‌ها، ورودی مخزن ذخیره و همچنین بر روی درهای دسترسی به تجهیزات و تابلوها باید علائم هشدار از قبیل "سیگار کشیدن ممنوع"، "استفاده از تلفن همراه ممنوع"، "گاز قابل اشتعال" و "موتور خاموش" با اندازه حروف قابل رویت، نصب گردد.

ماده ۶۷- در مجاورت هر کلید قطع اضطراری باید یک علامت با کلمات "قطع اضطراری" و با اندازه حروف حداقل ۲/۵ سانتی متر نصب شود.

ماده ۶۸- کارفرما مکلف است تابلوها و علائم ایمنی را به منظور رعایت نمودن و به‌کارگیری روش صحیح و ایمن سوخت‌گیری، در کنار هر توزیع کننده سوخت نصب نماید.

فصل سوم - تجهیزات:

الف - کمپرسورها:

ماده ۶۹- سیستم نیروی محرکه کمپرسور و دیگر اجزای متحرک مانند تسمه‌ها، کوپلینگ‌ها، فن‌ها و موارد مشابه باید به حفاظ و یا پوشش حفاظتی با استقامت کافی مجهز باشند.

ماده ۷۰- ورود به مکان استقرار کمپرسور یا به اتاق‌ها و فضاهای غیرمجاز فقط با نظارت کارفرما و توسط کارگران مجاز از طریق دریچه‌های آدم‌رو، نردبان‌ها و سایر امکانات استاندارد باید صورت گیرد.

ماده ۷۱- استقرار تجهیزاتی مانند کمپرسور و مخازن میانی در اتاق یا محفظه‌ی توزیع کننده‌های نصب شده در داخل ساختمان و مکان‌های دارای خطرات بالقوه، ممنوع است.

ماده ۷۲- محفظه‌ها و ساختمان کمپرسور باید به گونه‌ای باشد که نشت احتمالی گاز، در آنجا تجمع نکند.

ماده ۷۳- اتاق کمپرسور که داخل یا متصل به ساختمان است باید از مواد غیرقابل اشتعال، مقاوم در برابر آتش یا خود اطفاء شونده، ساخته شود.

ماده ۷۴- دسترسی افراد و کارگران غیرمجاز به محل استقرار کمپرسور، ممنوع است و نصب تجهیزات باید به گونه‌ای باشد که فضای کافی برای انجام عملیات، بازرسی، تعمیر، نگهداری و امور مشابه وجود داشته باشد.

ماده ۷۵- محفظه یا ساختمان کمپرسور باید با وسعت کافی و تعبیه راهرویی با عرض حداقل یک متر برای تردد کارگران ایجاد شود تا امکان ورود کارگران مجاز به داخل آن مقدور باشد؛ همچنین وجود در باز شو به سمت بیرون و در صورت دارا بودن قفل با امکان باز شدن سریع از داخل و بدون نیاز به کلید برای آن الزامی است.

ماده ۷۶- دیوارها یا جداکننده‌های بین محفظه کمپرسور و ساختمان‌های مجاور، باید ضمن پیوستگی از کف تا سقف و نفوذناپذیری در مقابل گاز، به طور ایمن مستحکم و حداقل ۲ ساعت در برابر آتش مقاومت داشته باشند.

ماده ۷۷- به منظور امکان دسترسی از بیرون ساختمان اصلی به اتاق کمپرسور باید حداقل یکی از دیوارهای آن دیوار خارجی باشد؛ در غیراین صورت، باید دو در مقاوم در برابر آتش و غیرقابل نفوذ در مقابل دود، که به طور خودکار در مواقع حریق بسته می‌شوند از داخل ساختمان اصلی وجود داشته باشد.

ماده ۷۸- پیش‌بینی تمهیدات ایمنی، برای تخلیه انفجاری کمپرسورهای مستقر در اتاق‌ها و یا فضاهای زیرزمینی الزامی است.

ماده ۷۹- اتاق‌ها، فضاهای زیر زمین و دیگر قسمت‌های استقرار کمپرسور و یا مکان‌های با احتمال تجمع گاز، باید از امکان تهویه کامل مکانیکی برخوردار باشند، همچنین سیستم تهویه اتاق کمپرسور که داخل یا وصل به ساختمان است باید مستقل و جدا از سیستم تهویه ساختمان‌های دیگر باشد.

ب - شیلنگ:

ماده ۸۰- کارفرما مکلف است از مجموعه شیلنگ و وسیله جداشونده استاندارد که متناسب با حداکثر فشار کاری مجاز و شرایط بهره‌برداری باشد، استفاده نماید.

ماده ۹۹- کارگران در محوطه ذخیره سوخت، صرفاً مجاز به انجام فعالیت‌هایی هستند که به طور مستقیم به عملیات تیوب تریلر یا واحدهای سیار ذخیره، مرتبط باشد.

ماده ۱۰۰- مخازن تمام فلزی یا کامپوزیت که برای ذخیره گاز در جایگاه‌ها استفاده می‌شوند باید دارای پلاک شناسایی معتبر باشند و این پلاک‌ها باید کاملاً در معرض دید نصب شوند.

ماده ۱۰۱- کلیه قسمت‌های تحت فشار، لوله‌ها، منابع، تجهیزات، مخازن ذخیره میانی و موارد مشابه جایگاه باید توسط شیر اطمینان فشار که پایین‌تر از حداکثر فشار کاری مجاز تنظیم شده‌اند، محافظت شوند.

ماده ۱۰۲- هر گروه از مخازن ذخیره جایگاه باید به تجهیزات اطمینان فشار مستقل از گروه دیگر، مجهز باشند.

ماده ۱۰۳- نصب و تجهیز کلیه مخازن ذخیره جایگاه به شیردستی مجزا، الزامی است.

ماده ۱۰۴- جایگاه عرضه سوخت باید به انواع تجهیزات قطع اضطراری جریان سوخت مانند کلید فعال سازی قطع اضطراری و همچنین تجهیزات شناسایی وضعیت خطرناک مانند غلظت بالای گاز، دود، آتش، حرارت، زلزله و نظایر آن‌ها مجهز شود.

فصل پنجم - جایگاه‌های عرضه سوخت ساحلی:

ماده ۱۰۵- هر جایگاه عرضه سوخت به وسایل و تجهیزات موتوری دریایی، باید یک نفر سرپرست یا ناظر موظف داشته باشد که وظیفه اصلی وی، نظارت، رسیدگی و کنترل عرضه سوخت است.

ماده ۱۰۶- سیستم لوله‌کشی جایگاه عرضه سوخت ساحلی باید در برابر پیامدهای جزر و مد، صدمات فیزیکی و شیمیایی، تنش‌های ناشی از ضربه، لرزش، انبساط، انقباض و نشت سوخت، محافظت گردد.

ماده ۱۰۷- مخازن تأمین‌کننده سوخت برای دستگاه‌های توزیع‌کننده سوخت به وسایل و تجهیزات موتوری دریایی، باید در ساحل و یا بر روی موج شکن‌های خاک‌ریزی شده، مستقر باشند.

ماده ۱۰۸- جایگاه عرضه سوخت به وسایل و تجهیزات موتوری دریایی که در محل تأسیسات ذخیره سازی عمده قرار دارد، باید توسط حصار، فنس، دیوار و یا موانع مناسب، از محوطه‌ی آن تأسیسات جدا شود.

ماده ۱۰۹- به استناد مواد ۹۱ و ۹۵ قانون کار جمهوری اسلامی ایران، مسئولیت رعایت مقررات این آیین‌نامه بر عهده کارفرمای جایگاه عرضه سوخت است و در صورت وقوع حادثه به دلیل عدم توجه کارفرما به الزامات قانونی، وی مکلف به جبران خسارات وارده خواهد بود.

این آیین‌نامه مشتمل بر ۱۰۹ ماده در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۱۴ شورای عالی حفاظت فنی تدوین و در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۲ به تصویب وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی رسیده است. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی - محمد شریعتمداری

شماره ۸۲۰۴۰۰۲/۹۸/۲۰۰۶۷۹

۱۳۹۸/۹/۵

جناب آقای دکتر اکبرپور

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

پیرو نامه شماره ۸۲۰۴۰۰۲/۹۸/۱۷۸۵۶۹ مورخ ۱۳۹۸/۸/۱۴ به پیوست مصوبات اولین جلسه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، به شماره ۱۰۴۲۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۳ جهت چاپ و انتشار در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی به حضور ارسال می‌گردد.

معاون رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی

توسعه فرهنگ ایثار و شهادت - سیدمحمدعلی شهیدی

مصوبات اولین جلسه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت

اولین جلسه شورای عالی فرهنگ ایثار و شهادت با حضور رئیس و اکثریت اعضاء در تاریخ ۹۴/۷/۱۴ برگزار گردید و در اجرای تبصره ۳ ماده ۶۳ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب تشخیص مصلحت نظام آئین‌نامه داخلی شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفت:

ماده ۱- جلسات شورای عالی هر شش ماه یک بار به ریاست رئیس‌جمهور و رییس شورای عالی تشکیل و با حضور دو سوم اعضاء رسمیت می‌یابد.

ماده ۲- مصوبات شورای عالی با رأی اکثریت اعضاء حاضر معتبر خواهد بود در صورت تساوی آراء، رأی رئیس‌شورا مرجع می‌باشد.

ماده ۳- در صورت لزوم جلسه فوق‌العاده شورای عالی به تشخیص رئیس‌شورا و یا در خواست یک سوم از اعضاء تشکیل میشود.

ماده ۴- به منظور پیگیری و اجرای مصوبات شورای عالی و انجام هماهنگی‌های لازم بین اعضاء، شورای هماهنگی و نظارت با حضور نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های عضو تشکیل می‌شود.

تبصره - وظایف و نحوه تشکیل جلسات شورای هماهنگی بر اساس آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب رئیس شورای عالی میرسد.

ماده ۵- مصوبات شورای عالی توسط رئیس‌جمهور به دستگاه‌های ذیربط ابلاغ خواهدشد.

ماده ۶- دبیر شورا و رئیس شورای هماهنگی معاون رئیس‌جمهور و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران می‌باشند.

رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت - حسن روحانی

شماره ۸۲۰۴۰۰۲/۹۸/۱۷۸۵۶۹

۱۳۹۸/۸/۱۴

جناب آقای دکتر اکبرپور

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

مستند به تبصره ماده ۵ آیین‌نامه داخلی شورای عالی، به پیوست مصوبات دومین جلسه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت به شماره ۹۰۱۴۰ مورخ ۱۳۹۸/۷/۱۷ که به توشیح و تأیید رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی رسیده است جهت اجرا ارسال می‌گردد.

معاون رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی

توسعه فرهنگ ایثار و شهادت - سیدمحمدعلی شهیدی

مصوبات دومین جلسه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت

«مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱»

مصوبه اول: راهبردها و سیاست‌های شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت (پیوست)

راهبرد «۱»: صیانت و حفاظت از حریم و ارتقاء و تکریم منزلت اجتماعی ایثار و ایثارگران. راهبرد «۲»: تحکیم و نهادینه سازی فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به عنوان مقوم فرهنگ عمومی کشور و محور انسجام ملی.

راهبرد «۳»: بکارگیری ظرفیت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در راستای اشاعه و تحکیم فرهنگ ایثار و شهادت

مصوبه دوم:

دستورالعمل ساماندهی، حمایت و تشویق تشکل‌های مردم نهاد، در حوزه ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، وزارت کشور و بسیج مستضعفان تهیه و به شورای عالی ارایه گردد.

مصوبه سوم:

دبیرخانه شورای عالی موظف است نسبت به تدوین راهبردها و سیاست‌های برگزاری کنگره‌ها، یادواره‌ها و یادبودهای حوزه فداکاری، ایثار و شهادت با همکاری و هماهنگی دستگاه‌های ذیربط اقدام و پس از تصویب شورای عالی ابلاغ نماید

مصوبه چهارم:

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس موظف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه و دیگر دستگاه‌های مرتبط در اجرای بندهای «ت»، «ث»، «ج» ماده ۸۶ برنامه پنج ساله ششم توسعه و در چارچوب برنامه‌ای که به دولت ارایه می‌دهد نسبت به ساماندهی یادمان‌های شهدای گمنام، توسعه و تکمیل مرکز اسناد و مدارک دفاع مقدس؛ موزه‌ها، راهیان نور و نیز تدوین تاریخ و دایرة المعارف دفاع مقدس اقدام و گزارش سالانه آن (با ذکر موانع، آسیب‌ها و عملکرد دستگاه‌های دارای تکلیف قانونی) را به رئیس‌جمهور محترم ارایه نماید.

مصوبه پنجم:

پیشنهاد عضویت وزیر ورزش و جوانان، رئیس شورای عالی استان‌ها و رئیس سازمان بسیج مستضعفین به ترکیب اعضای شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت به صورت لایحه از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی ارایه گردد.

رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت - حسن روحانی

راهبردها و سیاست‌های شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت

«ما اگر در زمینه فرهنگ یعنی مدیریت فرهنگ کشور به لحاظ نگاه انقلاب، موفق شویم انقلاب موفق شده است. اگر در این زمینه موفق نشویم، شک نکنید که انقلاب شکست خورده است. جامعه مانوس با فرهنگ ایثار و شهادت توقف و عقب‌گرد نخواهد داشت، پیشرفت‌های افتخار آمیز علمی کشور از برکات جهاد و شهادت در راه خداست»

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

مقدمه

بی‌تردید بنیادی‌ترین دستاوردهای انسانی در زمینه‌های مختلف خصوصاً دانش، تمدن و فرهنگ، ثمره از خودگذشتگی و فداکاری افرادی است که، فراتر از وظیفه، مرارت

تحمل سختی و محرومیت از منافع شخصی راه، به قیمت تأمین مصالح عمومی و ایجاد رفاه برای دیگران به جان خرید و بشریت را مدیون خویش ساخته‌اند. از این روست که واژه متعالی ایثار بعنوان اوج خود شکوفائی انسان، در هر فرهنگ و هر زمان از جایگاه بس ارجمند برخوردار بوده و درخشان ترین صفحات در تاریخ هر مرز و بوم، تصاویر پر شکوه حماسه آفرینی مردان و زنانی است که در راه تحقق آرمانها تا پای بذل جان پا به صحنه نهادند و در خاطره ملت خویش ماندگار شدند.

انقلاب اسلامی ایران با رهبری امام خمینی (ره) متأثر از مبانی غنی دینی و با تأسی به عالی‌ترین نمونه ایثار در فرهنگ بشری، یعنی حماسه ماندگار عاشورا، برگرفته از فرهنگ ایثار بوده و طبعاً استمرار و بقای آن نیز در گرو تداوم جریان علت محدثه آن در تحت زعامت مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌باشد.

امروز حفظ و نهادینه سازی نهال بارور فرهنگ ایثار و شهادت در بستر فرهنگ عمومی در سطح ملی و فراملی و زمینه سازی انتقال شفاف آن به نسل‌های آینده در جهت تحقق جامعه و تمدن اسلامی، بعنوان وظیفه‌ای سنگین بر دوش مردم و مسئولین می‌باشد.

با لحاظ مفاد مذکور می‌توان ادعان داشت: ابلاغ سیاست‌های کلان نظام در زمینه ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، وضع ماده ۶۳ در قانون جامع خدمات ایثارگران و تشکیل شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، گامی مهم در تحقق رسالت فوق و به معنی توجه و تأکید قانون گزار بر نقش بی بدیل فرهنگ ایثار بعنوان روح حاکم بر تمامی خدمات، امتیازات و تسهیلات پیش بینی شده در این زمینه می‌باشد. راهبردها و سیاست‌های شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت که در راستای تعیین و تدوین اصول و مبانی نظری با محوریت اصول دینی و انقلابی فرهنگ، براساس اندیشه امام خمینی (ره)، در جهت رفع دغدغه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و در قالب ترسیم مؤلفه‌های لازم برای انجام وظائف شورای عالی تهیه گردیده است به شرح ذیل می‌باشد:

بیانیه مأموریت:

تبیین، اعتلاء، ترویج، تحکیم، نهادینه سازی، صیانت، هدایت و نظارت بر فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت و فداکاری در اندیشه، باور، منش و رفتار سطوح و اقشار مختلف جامعه با بسیج انگیزه‌ها، ظرفیت‌ها و منابع

بیانیه چشم انداز:

با اتکال به قدرت لایزال الهی، در پرتو ایمان و عزم ملی، بهره‌گیری از رهنمودهای بنیانگذار جمهوری اسلامی و سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب، کوشش برنامه‌ریزی شده و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت در جایگاه و مرتبه‌ای از اعتبار علمی، انگیزه معنوی، مدیریت جهادی، نقش تاثیرگذار، الهام بخش و برخوردار از سازمانی باثبات، پویا، خلاق، قادر به سیاست‌گذاری، جریان‌سازی، برنامه‌ریزی، مدیریت و پایش فرایند تولید و ترویج فرهنگ ایثار، در سطح ملی و بین‌المللی، که با بسیج و هدایت منابع و اطلاعات و ایجاد هم افزائی، موجب نهادینه شدن و عینیت یافتن فرهنگ ایثار در رفتار و گفتار مردم، ارتقاء سطح منزلت ایثار و ایثارگری و مقابله بهنگام با تهدیدات و کاهش معضلات اجتماعی شده، و در انتقال عملی ارزش‌ها به جهان و نسل‌ها تعیین‌کننده است.

اهداف کلان:

- ۱- نهادینه سازی، عینیت بخشی، ترویج و صیانت از فرهنگ ایثار و شهادت و رفتارهای ایثارگرانه در تراز انقلاب اسلامی.
- ۲- راهبری، حمایت و نظارت بر برنامه‌ها و تولیدات فرهنگی مرتبط با ایثار، جهاد و شهادت در سطح ملی و فراملی.
- ۳- توسعه هماهنگی و مشارکت دستگاه‌ها، سمن‌ها و افراد و بسیج ظرفیت‌ها و منابع در جهت ارتقاء فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

راهبرد «۱»: صیانت و حفاظت از حریم و ارتقاء و تکریم منزلت اجتماعی

ایثار و ایثارگران:

سیاست‌ها:

۱.۱. نهادینه سازی فرهنگ مجاهدت و معرفی الگوهای ایثارگر، همراه با افزایش دانش و ارتقاء انگیزه‌های فردی و اجتماعی در شناخت و باور و عمل به رفتارهای ایثارگرانه و اعلام آن به مبادی ذریبط.

۱.۲. ارزیابی تاثیر و پیامدهای وضع و اجرای قوانین برای ایثارگران در تعمیق احساس منزلت و ایفای نقش مؤثر اجتماعی.

۱.۳. تبیین نقش ایثار و ایثارگر به عنوان عامل وحدت، پویایی، سلامت و انسجام اجتماعی و دفاع از نظام اسلامی.

۱.۴. حفظ، تبیین و نشر اندیشه‌های امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

۱.۵. مقابله با اقدامات مغایر با ارزش‌های ایثار، جهاد و شهادت از طریق شناسایی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی در منازعات جناحی و سیاسی.

۱.۶. رصد محتوایی کلیه فعالیت‌ها و برنامه‌های مرتبط با فرهنگ ایثار در ایران و جهان.

۱.۷. نظارت و ارزیابی فعالیت‌های دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

راهبرد «۲»: تحکیم و نهادینه‌سازی فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به عنوان

مقوم فرهنگ عمومی کشور و محور انسجام ملی.

سیاست‌ها:

۲.۱. تدوین راهبردها و سیاست‌های اساسی حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت مبتنی بر و تعالیم قرآن کریم، آموزه‌های معصومین (علیهم السلام) و اندیشه‌های بنیانگذار جمهوری اسلامی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و ابلاغ به دستگاه‌های مختلف.

۲.۲. تقویت سرمایه‌های اجتماعی همگرا و مقوم فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت با محوریت خانواده و بهره‌گیری از نهادهای دینی، تربیتی، آموزشی، فرهنگی و اجتماعی.

۲.۳. جلب حداکثری مشارکت نخبگان و فعالان عرصه فرهنگ، و حمایت از طرح‌ها، برنامه‌ها و تولیدات علمی، فرهنگی، هنری، ادبی و... در زمینه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

۲.۴. حمایت از نظریه‌پردازی، آینده‌پژوهی، حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تربیت مروج، کادرسازی و نهادسازی برای گسترش فعالیت در این عرصه از طریق کلیه دستگاه‌های اجرایی.

۲.۵. احیاء تقویت و ترویج شعائر، نمادها و آئین‌های ایرانی - اسلامی در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

۲.۶. نظارت بر جریان تولید، و بهره‌مندی فرهنگی جامعه در زمینه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت

۲.۷. تبیین، تحکیم و ارتقاء سطح منزلت و جایگاه ایثار و ایثارگران و مقابله با تحریف، تضعیف، و یا فراموشی ارزش‌های ایثارگری.

راهبرد «۳»: بکارگیری ظرفیت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در راستای

اشاعه و تحکیم فرهنگ ایثار و شهادت

سیاست‌ها:

۳.۱. تبیین گفتمان جهانی برمبنای فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت با تأکید بر تولید محتوای اثربخش.

۳.۲. حمایت و تقویت مقاومت اسلامی، مواضع ظلم ستیزانه و دفاع از ارزش‌های دینی و انسانی در داخل و خارج از کشور.

۳.۳. گسترش فعالیت‌های رسانه‌ای و ارتباطی در سطح ملی و فراملی در ارتباط با فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

۳.۴. تولید مشترک محتوا و آثار فرهنگی، هنری و ادبی با دیگر ملل و کشورها و انتقال و تبادل تجارب.

۳.۵. تعمیق نقش فرهنگ ایثار در صدور ارزش‌های انقلاب اسلامی و شکل‌گیری تمدن اسلامی.

۳.۶. استفاده از صاحب‌نظران، پژوهش‌ها، مستندات و تجربیات و مطالعات تطبیقی فراملی در زمینه ایثار، جهاد و شهادت.

۳.۷. هماهنگی و همکاری در زمینه سازماندهی، هدایت و جهت‌دهی برنامه‌ها، فعالیت‌ها، قوانین و مقررات جهت تجمیع توان‌ها، امکانات و منابع در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت

اصلاح تاریخ صدور رأی شماره ۷۸۰ وحدت رویه دیوان عالی کشور

به استناد نامه شماره ۱۱۰/۱۵۲/۱۱۰۳۸ تاریخ ۱۳۹۸/۹/۹ معاون قضایی دیوان عالی کشور تاریخ صدور رأی شماره ۷۸۰ وحدت رویه دیوان عالی کشور توسط نهاد مذکور اشتباهاً «۱۳۹۸/۷/۲» قیدشده که تاریخ «۱۳۹۸/۶/۲۶» صحیح و بدینوسیله به آگاهی می‌رسد.

روزنامه رسمی کشور